

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke zondag

Abonnementsprijs : 500 F per jaar

Postcheckrekening nr. 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

DE TRANSACTIE INZAKE DOUANEN EN ACCIJNZEN

1. Bij artikel 229 van de algemene wet van 26 augustus 1822 op de heffing van de in- uit- en doorvoerrechten en de accijnzen, wordt aan de administratie der douanen en accijnzen bevoegdheid verleend om de inbreuken op de douane- en accijnswetten door een transactie af te handelen.

Voormeld artikel 229 luidt als volgt :

« Wegens alle overtredingen dezer wet en der bijzondere wetten op de ophef der accijnzen, zal door » of op autorisatie der administratie, omtrent geldboete, verbeurdverklaring en het sluiten der fabrieken » of werkplaatsen kunnen worden getransigeerd, zo » dikwijls verzachtende omstandigheden de zaak verzegelen, of als aannemelijk kan worden gehouden » dat de overtreding eerder aan verzuim of abuis, dan » aan een oogmerk van opzettelijke fraude moet worden toegeschreven. »

2. Artikel 230 van voornoemde algemene wet houdt een beperking in van het transactierecht. Dat artikel bepaalt namelijk :

« Alle transactie is verboden, wanneer de overtreding moet worden gehouden voor genoegzaam in recht » ten te kunnen worden bewezen, en aan het oogmerk » ener opzettelijke fraude niet kan worden getwijfeld. »

3. Voor de toepassing van voormeld artikel 230 moet de administratie zelf oordelen of de overtreding in rechte voldoende kan worden bewezen en of aan het fraudeopzet kan worden getwijfeld. Ten deze beschikt de administratie over een soevereine beoordelingsmacht. Indien zij acht dat de voorwaarden om een dading aan te gaan, aanwezig zijn, volstaat zulks om te transigeren en zij hoeft daarover aan niemand verantwoording te geven. De wetgever heeft haar een discretionnaire macht verleend om een dading aan te gaan met de overtreders wanneer zij zulks passend vindt, zij beslist daarover oppermachtig en haar beslissing ontsnapt op dat gebied aan de controle van de rechterlijke macht (1).

4. Sinds het ontstaan van de algemene wet van 26 augustus 1822 werd artikel 230 altijd in een ruime zin opgevat. Het wordt vrijwel algemeen aanvaard dat de administratie over alle fiscale inbreuken mag

transigeren voor zover het geen opzettelijke belangrijke frauden betreft. En zelfs wanneer het zware fiscale inbreuken betreft, is de transactie nog geoorloofd ingeval er enige twijfel bestaat nopens het in rechte te leveren bewijs.

In sommige bijzondere wetten komen echter speciale bepalingen voor, die een uitdrukkelijk verbod tot transigeren inhouden voor bepaalde fiscale misdrijven. Dat is onder meer het geval voor de geheime alcoholstokerijen. De wet van 15 april 1896 betreffende fabricatie van alcohol bevat een bepaling waarbij aan de Minister van Financiën, en dus aan zijn administratie, verbod wordt opgelegd om een transactie aan te gaan met personen die werden bekeurd wegens exploitatie van een geheime alcoholstokerij. Dat misdrijf moet dus altijd gerechtelijk worden vervolgd.

Definitie en wezen van de transactie.

5. Welk is eigenlijk de aard van de transactie ?

De algemene wet geeft desaanvaande geen definitie noch begripsomschrijving. Blijkbaar is de wetgever ervan uitgegaan dat het begrip «transactie» bekend is. In dit verband moeten wij dus te rade gaan bij het gemeen recht, de rechtsleer en de rechtspraak.

De dading betreffende de private geschillen is geregeld bij de artikelen 2044 t/m 2058 van het burgerlijk wetboek.

Luidens artikel 2044 B.W. is de dading een contract, waarbij partijen een gerezen geschil beëindigen, of een toekomstig geschil voorkomen.

De transactie inzake douanen en accijnzen is onderworpen aan de regels van het burgerlijk recht, maar toch is zij geen dading in de betekenis van het privaatrecht. Het geldt hier een publiekrechtelijke overeenkomst tussen de administratie en een overtreder, ter voorkoming van strafrechtelijke vervolgingen welke door de administratie kunnen ingesteld worden (2).

6. De dading tussen de administratie en de overtreder is dus geen juridische daad van louter burgerlijk recht. Zij heeft immers niet alleen betrekking op de vergoeding die aan de Schatkist is verschuldigd, maar zij houdt ook verband met de publieke vordering en met de eventuele straffen die kunnen gevorderd worden (3). Door de transactie ziet de administratie af

van de rechtsvervolgingen ten laste van de overtreder, deze verbindt zich anderzijds tot een bepaalde prestatie welke meestal bestaat in het betalen van een geldsom aan de Staat. Het komt ook voor dat de overtreder afstand moet doen van in beslag genomen goederen of vervoermiddelen of wel dat hij de verbintenis moet aangaan zich van bepaalde handelingen te onthouden.

Doelstellingen van de transactie.

7. De transactie heeft ten doel de processen wegens fraude op een administratieve wijze af te handelen. De transactie is een gunst voor de overtreder daar hij aldus van rechtsvervolgingen wordt ontslagen. Bij inbreuken inzake douanen en accijnzen mag de rechter, ingevolge artikel 100, lid 2, van het strafwetboek, geen rekening houden met verzachtende omstandigheden, d.w.z. hij moet de straffen uitspreken zoals zij bij de wet zijn bepaald. Indien er verzachtende omstandigheden aanwezig zijn, mag hij de wettelijke straffen niet verminderen, gelijk voor de misdrijven van gemeen recht. Feitelijk heeft de transactie tot gevolg dat in zekere mate kwijtschelding of vermindering van straf wordt verleend. Zij is dus in zekere zin een correctief aan de gestrengheid van de wet die de rechtbanken niet toelaat de straffen wegens fiscale inbreuken te verminderen. Om redenen van billijkheid is het evenwel noodzakelijk dat de straffen evenredig zijn met de ernst van het misdrijf. Die billijke toepassing van de fiscale strafbepalingen wordt mogelijk gemaakt door het transactierecht.

8. Ook om praktische redenen is de transactie een goede maatregel; hierdoor kunnen de rechtbanken ontlast worden van een groot aantal geschillen. Vluge afhandeling van de fiscale inbreuken kan geschieden zonder veroorzaking van gerechtskosten, zonder kostelijke procedure en zonder dat ruchtbaarheid wordt gegeven aan misdrijven waarin vaak burgers zijn betrokken, die overigens volkomen eerlijk zijn en die het dan ook als een schande aanvoelen wanneer zij voor het gerecht moeten verschijnen.

9. Ofschoon de algemene wet zeer bondig is met betrekking tot de transactie, vindt die wijze van afdoening der fiscale geschillen een uitgebreide toepassing in de dagelijkse administratieve praktijk. Dit moge blijken uit de volgende cijfers. Gedurende het jaar 1961 werden door de administratie der douanen en accijnzen 101.378 inbreuken vastgesteld, daarvan werden er 100.593 door een administratieve regeling afgehandeld. De overige 785 zaken werden strafrechtelijk vervolgd. Dit betekent dat de aan de rechtbanken onderworpen zaken nog niet 1 t.h. belopen van het totaal aantal geschillen. Indien de administratie niet bevoegd ware om dadingen aan te gaan, zouden al die zaken door het gerecht moeten behandeld worden. Men stelle zich voor hoe de hoven en rechtbanken zouden overlast zijn met fiscale geschillen. De wetgever heeft dan ook zeer wijs gehandeld door het transactierecht aan de administratie te verlenen.

Bevoegdheid.

10. Daar de transactie een contract is, is zij onderworpen aan de voorwaarden die tot de geldigheid van de overeenkomsten zijn vereist, namelijk de toestemming van de partijen, de bekwaamheid van de partijen om contracten aan te gaan, een bepaald voorwerp als inhoud van de verbintenis en een geoorloofde oorzaak van de verbintenis hebben (art. 1108 B.W.).

In verband met de bekwaamheid van de partijen

moet er vanwege de administratie een bevoegde ambtenaar optreden. Anderzijds moet er een meerderjarig persoon zijn die aansprakelijk is voor zijn daden. Een minderjarige of onbekwaamverklaarde kunnen geen overeenkomst aangaan.

Elk personeelslid van de administratie is niet bevoegd om een geldige dading aan te gaan. Zo werd reeds gevonnis dat de transactie niet geldig is wanneer zij wordt aangegaan door een beambte van het bestuur, die doortoe niet bevoegd is of die de perken van zijn bevoegdheid is te buiten gegaan (4).

Een advocaat is niet bevoegd om een transactie aan te gaan namens zijn cliënt, tenzij deze hem daartoe een speciale volmacht heeft gegeven (5).

Het openbaar ministerie komt niet tussenbeide in het sluiten van een transactie ofschoon het wel bijgevoegde partij is wanneer de publieke vordering wordt ingesteld.

11. Een ministerieel besluit van 15 januari 1948 heeft de bevoegdheden geregeld betreffende het afhandelen van de geschillen inzake douanen en accijnzen. Behoudens bepaalde gevallen voorbehouden aan het hoofdbestuur, zijn de gewestelijke directeurs bevoegd om te beslissen over de inbreuken inzake douanen en accijnzen. De bevoegdheid om te beslissen behelst onder meer bevoegdheid om een dading aan te gaan of om de inbreuken gerechtelijk te vervolgen.

Voorts is nog subdelegatie verleend aan de plaatselijke hoofden der douanen en accijnzen om voorwaardelijke dadingen aan te gaan over lichte fiscale inbreuken. Die voorlopige dadingen kunnen binnen een bepaalde termijn worden nietig verklaard door de gewestelijke directeur indien hij oordeelt dat daartoe aanleiding bestaat. In dat geval vervalt de voorlopige transactie en herneemt het bestuur zijn volle recht met betrekking tot de publieke vordering.

Toepassingsgebied.

12. Afdoening bij transactie kan plaats vinden voor de inbreuken inzake douanen, accijnzen en openingsbelasting benevens voor een eerste inbreuk op de alcoholwet van 29 augustus 1919 (6bis). De maatregel is niet toepasselijk op de samenhangende delicten van gemeen recht, zoals bijvoorbeeld poging tot omkoping, smaad en gewelddaden ten opzichte van de beampten, enz., deze misdrijven vallen onder de bevoegdheid van het openbaar ministerie.

De administratie kan transigeren over de boete, de verbeurdverklaring van goederen en vervoermiddelen en het sluiten van fabrieken en handelszaken. Zij kan echter in principe geen schikking treffen over de rechten daar de belasting een zuiver burgerlijke schuld is ten overstaan van de Schatkist.

13. In zijn 100e boek van opmerkingen (1e deel) heeft het Rekenhof nochtans laten uitschijnen dat een dading werd aangegaan in zodanige omstandigheden, indien tegenover dat Hof wordt aangetoond dat de dading werd aangegaan in zodanige omstandigheden, dat zij voor de Schatkist voordeliger is dan het behoud van de gehele belasting met het oog op een zeer onzekere invordering. Die zienswijze werd bijgetreden door de Minister van Financiën in zijn antwoord op een parlementaire vraag van senator Ronse, d.d. 11 mei 1954.

«De administratie — zo verklaarde de Minister — mag slechts een transactie afsluiten wanneer behoort» lijkt is uitgemaakt dat de transactie batig is voor » de Schatkist. Dit is een kwestie die in elk geval

» afzonderlijk dient te worden beoordeeld op grond van de hieraan eigen elementen, onder meer van de latere mogelijkheden. »

De Minister voegde daaraan toe dat het niet in zijn bevoegdheid valt de criteria te omschrijven die door het Rekenhof worden aangewend om te oordelen of een transactie werd afgesloten onder voor de Schatkist batige voorwaarden.

14. De transactie is mogelijk niet alleen voordat de inbreuk is aanhangig gemaakt bij het gerecht, ook wanneer de rechtsvervolgingen reeds aan de gang zijn, kan nog worden getransigeerd, en zulks zolang geen definitief vonnis is tussenbeide gekomen.

Dit geldt in principe ook wanneer de overtreder cassatieberoep heeft ingesteld tegen een arrest van het hof van beroep waarbij hij werd veroordeeld. Zolang het Hof van verbreking geen uitspraak heeft gedaan, kan principieel nog een dading worden aangegaan. Ook nog na die uitspraak indien het arrest van het hof van beroep wordt verbroken en de zaak naar een ander hof van beroep wordt verwezen. Zo echter de voorziening door het Hof van verbreking wordt verworpen, is de beslissing van het hof van beroep definitief. Van dan af is geen transactie meer mogelijk.

15. Zo de administratie transigeert met een beklaagde die voorziening in verbreking heeft ingesteld tegen zijn veroordeling, kan echter het volgende voorkomen. Ingevolge de transactie zal de delinquent afstand doen van zijn cassatieberoep; ingeval het opperste gerechtshof die afstand achteraf alleen bekrachtigt zonder vast te stellen dat de publieke vordering is vervallen door de dading, zal het arrest van veroordeling uitgesproken door het Hof van beroep toch in kracht van gewijsde gaan. Niettegenstaande een dading is tussengekomen, zou de betrokkene dan nog een veroordeling oplopen. Men zal opmerken dat in een dergelijk geval, de administratie een verklaring kan doen voor het Hof van verbreking, waarbij zij afstand doet van de publieke vordering wegens dading. De vraag is echter of het Hof van verbreking de afstand van de vervolging feitelijk zou vaststellen. Immers het opperste gerechtshof oordeelt rechtelijk en niet feitelijk. Ons is tot dusver geen jurisprudentie bekend die deze rechtsvraag heeft opgelost.

16. Zoals wij hiervoren reeds zegden kan geen transactie meer worden aangegaan nadat de overtreder definitief veroordeeld is. Zodra de veroordeling kracht van gewijsde heeft verkregen, kunnen de uitgesproken straffen nog alleen bij wege van een koninklijke genade maatregel worden verminderd of kwijtgescholden. Het is dus ten onrechte dat men somtijds spreekt van een transactie of een schikking na de veroordeling.

In de Belgische douanewetgeving is zulks niet voorzien. De Franse douanewetgeving houdt daarentegen uitdrukkelijk in dat een transactie nog kan worden aangegaan na een definitieve veroordeling.

17. De verjaring van de misdrijven is van dwingend recht. Het instellen van de publieke vordering tot betaling van een boete wegens een verjaarde inbreuk inzake douanen en accijnzen, is strijdig met de openbare orde. Daaruit volgt dat elke overeenkomst die ertoe strekt een verjaarde boete te betalen, van rechtswege zonder voorwerp is (6).

Wanneer in een transactie betreffende verscheidene inbreuken inzake douanen en accijnzen, enerzijds, de verbintenis tot betaling van de ontdoken rechten wordt bepaald, en anderzijds de Staat afziet van de toepassing der straffen die werden opgelopen wegens een of meer

van die fraudegevallen, is de overeenkomst nietig wanneer een of meer van die feiten vervallen zijn door verjaring.

De nietigheid van de overeenkomst betreffende een van de feiten brengt de nietigheid van heel de overeenkomst mede (7).

Dwaling omtrent het voorwerp van het geschil.

In de regel is artikel 1110 van het burgerlijk wetboek toepasselijk op de dadingen. Krachtens die bepaling is de dwaling een oorzaak van nietigheid van de overeenkomst indien zij verband houdt met het voorwerp waarover de partijen een regeling hebben willen treffen.

De transactie inzake douanen en accijnzen heeft als voorwerp het vermijden van rechtsvervolgingen wegens een overtreding. Indien achteraf blijkt dat die overtreding niet heeft bestaan, was er dwaling omtrent het voorwerp. Immers zo de partijen vóór de overeenkomst zouden geweten hebben dat er in werkelijkheid geen inbreuk werd gepleegd, lijdt het geen twijfel dat zij geen dading zouden hebben aangegaan. Wanneer de partijen getransigeerd hebben op grond van valse stukken die zij voor echt hebben aangezien, maar waarvan de valsheid achteraf aan het licht komt, kan worden teruggekomen op de transactie (artikel 2055 B.W.). In dat geval heeft het contract geen grond daar het steunt op een onbestaande oorzaak. De transactie schept geen nieuw recht, zij veronderstelt een recht dat tot dusver twijfelachtig was.

Overeenkomstig artikel 2053 van het burgerlijk wetboek kan de dading worden vernietigd wanneer er dwaling heeft plaats gehad omtrent het voorwerp van het geschil. Dit is het geval wanneer de administratie heeft getransigeerd over een inbreuk wegens overmaat van opbrengst van bier in een brouwerij indien achteraf blijkt dat er in werkelijkheid geen overmaat van opbrengst is geweest (8).

19. Zo daarentegen de administratie, op grond van bepaalde gegevens, heeft kunnen beweren dat de accijns op de in een brouwerij gebruikte suikerspecieën werd ontdoken, en zo die bewering kon worden betwist ten minste voor wat betreft de omvang van de fraude die werd toegegeven, heeft de tussen het bestuur en de overtreder gesloten transactie als voorwerp, het ontgaan van het risico van vrijspraak of veroordeling, dat onvermijdelijk verbonden is aan elke strafrechtelijke vervolging, het vermijden van kosten en van een schadelijke publiciteit; voor beide partijen behelst de dading een gedeeltelijk afzien van hun respectieve rechten. Bijgevolg heeft de overtreder niet het recht te beweren dat de dading geen voorwerp noch oorzaak heeft (9).

20. Een dading is eveneens nietig wegens gemis aan voorwerp wanneer de titel waarop de dading steunt, nietig is; in dat geval bestaat er immers geen geschil. Evenwel een transactie die werd aangegaan, op grond van een geldig proces-verbaal waarbij een inbreuk werd vastgesteld, om de gevolgen van die inbreuk te voorkomen, steunt op een deugdelijke titel; een dergelijke transactie kan niet worden bestreden wegens gemis aan voorwerp (10).

Dwaling omtrent het recht.

21. Krachtens artikel 2052 van het burgerlijk wetboek kan de dading niet vernietigd worden uit hoofde van dwaling omtrent het recht of uit hoofde van

benadeling. Aldus werd gevonnisst dat een vergissing omtrent de bindende kracht van een wettelijke bepaling betrekking hebbende, hetzij op de ontstentenis van bekendmaking, hetzij op de onbevoegdheid van de overheid die ze heeft uitgevaardigd, geen feitelijke dwaling is maar wel een dwaling omtrent het recht. De transactie kan niet worden vernietigd wegens een dergelijke dwaling (11).

22. Hetzelfde beginsel werd toegepast bij een vonnis van de burgerlijke rechtbank te Kortrijk, d.d. 26 april 1951. Uit de overwegingen van dat vonnis blijkt dat er dwaling bestaat omtrent het recht wanneer de administratie met een overtreder een transactie heeft aangegaan nopens een fiscaal misdrijf, waarvan beide partijen verkeerdt meenden dat het strafbaar was met een gevangenisstraf van vier maanden tot een jaar, de verbeurdverklaring van de in beslag genomen tabak, de betaling van de accijns en een boete van tienmaal die accijns, dan wanneer de wettelijke straffen alleen bestaan uit de verbeurdverklaring van de in beslag genomen tabak en een boete van 1000 F. Uit hoofde van een dergelijke dwaling kan de vordering tot nietigverklaring van de aangegane transactie niet worden ingewilligd (12).

23. De burgerlijke rechtbank van Brussel die een gelijkaardig geval behandelde, kwam tot dezelfde conclusie. Zij overwoog dat een transactie nietig is wegens gemis aan voorwerp, indien getransigeerd werd met het gedacht dat een overtreding bestond, dan wanneer deze in werkelijkheid onbestaande was. Zo daarentegen er wel een inbreuk werd begaan die evenwel wettelijk strafbaar was met een kleinere boete dan het bedrag van de aanvaarde transactie, is de dading geldig, daar de dwaling omtrent het recht of de benadeling geen aanleiding geven tot vernietiging van de transactie (13).

Bedrog of geweld.

24. Ingevolge artikel 2053, lid 2, van het burgerlijk wetboek kan de dading eveneens worden vernietigd in alle gevallen waarin bedrog of geweld heeft plaats gehad.

In de voorstellen tot minnelijke schikking welke door de administratie tot de overtreders worden gericht, komt in de regel een mededeling voor dat de inbreuk gerechtelijk zal worden vervolgd, indien de belanghebbenden de voorgestelde transactie niet aanvaarden.

In verband hiermede oordeelde de burgerlijke rechtbank van Kortrijk, dat de bedreiging een gepleegd misdrijf aanhangig te maken bij de rechtbank, in principe niet onrechtmatig is en geen geweld uitmaakt dat zou kunnen aanleiding geven tot de nietigheid van de overeenkomst, die onder een dergelijke bedreiging werd aangegaan. Immers opdat een overeenkomst nietig zij wegens afpersing door geweld van de toestemming van een der partijen, moet het kwaad waarmede wordt bedreigd onrechtvaardig of onrechtmatig zijn (14).

Zulks is niet het geval wanneer de betrokkene door het bestuur wordt verwittigd dat hij strafrechtelijk zal vervolgd worden, indien hij de voorgestelde transactie niet aanvaardt. Het staat hem immers vrij het transactievoorstel van de administratie niet aan te nemen en zich voor het gerecht te verdedigen.

25. Het hof van beroep te Luik besliste in dezelfde zin. Indien een overtreder met de administratie een dading aangaat, waardoor zij zich verbindt hem te

ontslaan van de opgelopen veroordelingen mits betaling van een bepaalde som, kan hij niet inroepen dat zijn toestemming werd afgeperst door geweld en evenmin dat de betaling geen voorwerp heeft (15).

26. Ook de burgerlijke rechtbank van Brussel kreeg een gelijksortig geval te behandelen. Zij overwoog dat de bedreiging een inbreuk voor het gerecht te brengen met de mededeling dat zwaardere straffen zouden opgelopen worden dan diegene voorzien bij de wet, geen onrechtvaardig geweld uitmaakt, daar ter zake door de rechtbanken controle wordt uitgeoefend. Een dergelijke bedreiging is geen grond tot vernietiging van de overeenkomst uit hoofde van geweld (16).

Niet-uitvoering van de transactie.

27. Overeenkomstig artikel 2052 van het burgerlijk wetboek hebben de dadingen tussen partijen kracht van gewijsde in hoogste aanleg.

Zoals alle overeenkomsten moeten zij te goeder trouw worden uitgevoerd. De transactie houdt in enerzijds, dat de publieke vordering van de administratie vervalt en anderzijds, dat de overtreder zijn verbintenissen moet nakomen.

28. Ingeval de delinquent de transactie niet uitvoert, kan de administratie dan de publieke vordering hervatten?

Voor het antwoord op die vraag moet onderscheid worden gemaakt naargelang de overeenkomst al dan niet een speciale ontbindende voorwaarde behelst.

Eerste geval. De transactie bevat geen speciale ontbindende voorwaarde.

Krachtens artikel 1184 van het burgerlijk wetboek is in wederkerige contracten de ontbindende voorwaarde altijd stilzwijgend begrepen voor het geval dat een van beide partijen haar verbintenis niet nakomt.

Ofschoon de transactie geen dading is in de betekenis van het privaatrecht, is de rechtspraak het vrijwel eens dat zij onderworpen is aan de regelen van het burgerlijk recht. Wanneer een van beide partijen haar verbintenis niet nakomt, lijkt het enigszins vanzelfsprekend dat het contract ontbonden wordt, met het gevolg dat beide partijen worden teruggeplaatst in hun respectieve rechten van vóór de overeenkomst.

Het hof van beroep te Brussel oordeelde evenwel dat de administratie geen strafrechtelijke vervolging meer kan instellen indien de overtreder de overeenkomst niet naleeft. Als reden hiervan zou gelden dat de stilzwijgende ontbindende voorwaarde waarvan sprake in voormeld artikel 1184, in strijd is met het wezen van de publieke vordering die het voorwerp uitmaakt van de transactie (17). *Neven* stipt in dit verband ook aan dat de bepalingen van artikel 2052 en volgende van het burgerlijk wetboek afwijken van artikel 1184 wat betreft de transactie (18).

Het hof van beroep te Luik oordeelde eveneens dat artikel 1184 B.W. geen toepassing vindt op de transacties inzake douanen en accijnzen (19).

In het beschouwde geval rest de administratie niets anders dan de tegenpartij voor de burgerlijke rechtbank te dagvaarden. Deze burgerlijke rechtsvordering verjaart door verloop van dertig jaren.

Tweede geval. De transactie bevat een speciale ontbindende voorwaarde.

In dit geval zijn de rechtsleer en de rechtspraak

het vrijwel eens dat de publieke vordering kan worden hervat ingeval de overtreder de transactie niet nakomt (20). Wel te verstaan moet de publieke vordering worden ingesteld binnen de verjaringstermijn van het misdrijf.

In verband hiermede besliste het hof van beroep te Luik dat, indien krachtens artikel 6 van het burgerlijk wetboek, door bijzondere overeenkomsten geen afbreuk mag worden gedaan aan de wetten die de openbare orde betreffen, zulks evenwel niet geldt voor de transactie inzake douanen en accijnzen. Het staat de partijen vrij andere voorwaarden te bedingen; zo mogen zij een uitdrukkelijk ontbindend beding voorzien waarbij de administratie de strafrechtelijke vervolging mag hervatten indien de overtreder de transactie niet volledig uitvoert (21).

In het tweede geval heeft de administratie, bij niet-naleving van de transactievoorwaarden, dus de keuze tussen de publieke vordering en de burgerlijke vordering, met dien verstande dat de eerstgenoemde vordering moet worden ingesteld binnen de verjaringstermijn van het fiscaal misdrijf terwijl de burgerlijke vordering kan worden inggesteld gedurende dertig jaar.

29. De voorlopige transacties die nog niet zijn goedgekeurd door de bevoegde overheid evenals de onderwerpen die nog niet bekrachtigd werden, zijn slechts ontwerpen van transacties welke de administratie niet binden. Zij kan dus die zaken nog voor de rechtbank brengen (22).

30. Een transactie die geldig werd aangegaan, vervalt wanneer een van de bedongen voorwaarden niet wordt uitgevoerd. Dit is het geval wanneer de sluiting van een bedrijf werd opgelegd als voorwaarde voor de afstand van de vervolgingen, en zo de overtreder die sluiting niet kan uitvoeren omdat hij zijn bedrijf heeft afgestaan of overgedragen (23).

31. Zo echter de administratie, na dagvaarding van de beklaagde voor de *correctionele rechtbank*, heeft afstand gedaan van de publieke vordering wegens het sluiten van een transactie, kan zij achteraf de vervolgingen niet meer hervatten ingeval de overtreder de transactievoorwaarden niet uitvoert. De afstand van de vervolging voor de rechtbank houdt in dat volledig verzaakt is aan de uitoefening van dat recht. Het in kracht van gewijsde gegane vonnis dat die afstand heeft vastgesteld, heeft tot gevolg dat de publieke vordering vervalt. Het principe non bis in idem verzet zich in dat geval tegen het hernemen van de publieke vordering (24); het Hof van verbreking besliste overigens dat een arrest waarbij de afstand van een voorziening in verbreking wordt vastgesteld dezelfde gevolgen heeft als het verwerpen van een voorziening (25).

Bedoeling van de administratie.

32. Een persoon die wettelijk ontzegd was een slijterij van gegiste dranken te exploiteren, omdat hij bepaalde veroordelingen had opgelopen, werd door de administratie voor de rechtbank gedaagd om de sluiting van de onwettig geëxploiteerde slijterij te horen uitspreken. Niettemin had de administratie de openingsbelasting geïnd. Betrokkene liet gelden dat de invordering van die belasting moest worden aangemerkt als een transactie die het verval van de publieke vordering meebracht.

Het hof van beroep te Gent besliste dat de inning van de openingsbelasting niet kan worden aangemerkt

als een dading evenmin als een afstand van de vervolgingen, die de administratie kan instellen wegens het exploiteren van een slijterij in een geval van wettelijke ontzegging (26).

In verband met de voorziening in verbreking die door betrokkene tegen vorenbedoeld arrest werd ingesteld, heeft de heer *Gesché*, destijds eerste advocaat-generaal bij het Hof van Cassatie, enige merkwaaardige beschouwingen uitgebracht die neerkomen op het volgende.

Wanneer artikel 17 van de wet van 29 augustus 1919 betreffende de slijterijen van gegiste dranken, zegt dat een dading mag worden aangegaan, is het Hof van Cassatie bevoegd om uit te maken wat de wetgever eigenlijk bedoeld heeft door die woorden. Kennelijk wordt hier een overeenkomst of een schikking bedoeld krachtens welke de opgelopen straffen niet meer mogen worden gevorderd indien de overtreder de overeenkomstvoorwaarden heeft uitgevoerd. Of nu een dergelijke overeenkomst stilzwijgend dan wel uitdrukkelijk is aangegaan, is het een noodzakelijke vereiste dat de administratie werkelijk de bedoeling heeft gehad af te zien van de vervolgingen. Indien die bedoeling niet bestaan heeft, ontbreekt er een element voor het bestaan van de overeenkomst. Die bedoeling moet met zekerheid bestaan en zo de rechter daaromtrent geen zekerheid heeft, kan hij het bestaan van een transactie niet aanvaarden (27).

In het daarop tussengekomen cassatiearrest komen de volgende interessante overwegingen voor:

« Overwegende dat aanlegster in haar drie middelen » steunt op een transactie die, naar zij beweert, tussen » haar en de administratie werd aangegaan over de » afstand van de ingestelde vervolgingen, transactie » die voortspruit uit het feit dat zij na het instellen » van de vervolgingen, werd gemachtigd de openings- » belasting te betalen; dit feit behelst volgens haar » de machtiging om het debiet open te stellen benevens » de afstand van de vervolging;

» Overwegende dat bedoeld feit op zichzelf niet » noodzakelijk de betekenis heeft die aanlegster eraan » geeft en geen transactie noch een afstand van ver- » volging behelst;

» Dat vooreerst moet worden opgemerkt dat er geen » transactie kan bestaan zo de administratie daarom- » trent niet uitdrukkelijk haar bedoeling heeft te ken- » nen gegeven; dat uit de overwegingen van het be- » streden arrest blijkt dat de administratie de openings- » belasting heeft geïnd om een feitelijke onregelmatige » toestand die nadelig was voor de rechten van de » Schatkist, te beletten, onregelmatige toestand die » door aanlegster was verwekt en die zij trachtte zo lang » mogelijk te laten duren, door de procedure te rekken » en waartegen de administratie geen ander verhaal » had daar zij het onwettig opengestelde debiet niet » kon doen sluiten vooraleer een definitieve gerechte- » lijke beslissing was tussengekomen over de ingestelde » vervolgingen; » (28)

33. Uit het voorgaande cassatiearrest kunnen de volgende besluiten worden getrokken.

— Het innen van de openingsbelasting betreffende een slijterij van gegiste dranken, ten laste van een persoon die ontzegd is zulke slijterij te houden, sluit op zichzelf geen transactie in noch de afstand van de vervolgingen.

— Er kan geen transactie bestaan zo de administratie daaromtrent niet met zekerheid haar bedoeling heeft doen kennen.

— Zulks is het geval wanneer de feitenrechter door

zijn soeverein beoordelingsrecht aan de inning van die belasting een uitleg geeft welke die bedoeling uitsluit. Op die wijze rechtvaardigt hij feitelijk en rechtelijk zijn beslissing dat er geen transactie is aangegaan.

Gevolgen ten opzichte van de medeplichtigen.

34. Krachtens artikel 28, lid 2, van de wet van 6 april 1843, wordt de boete wegens inbreuken inzake douanen en accijnzen, solidair opgelopen door de overtredders en hun medeplichtigen.

Zo de administratie transigeert met een van de overtredders, welke gevolgen heeft zulks voor de andere overtredders die betrokken zijn in dezelfde fraude?

Artikel 2051 van het burgerlijk wetboek bepaalt: « Een dading, door een van de belanghebbenden aangegaan, verbindt de overige belanghebbenden niet, » en kan door hen niet worden ingeroepen. »

Evenwel wegens het civiel karakter van de fiscale boeten mag de administratie geen hogere som invorderen dan het forfaitair bedrag door de wet bepaald. Derhalve moeten de medebeklaagden nog slechts de geldstraffen voldoen onder aftrek van de som betaald door de persoon die getransigeerd heeft. In die zin luidt de volgende rechtspraak.

35. De rechtbank van Neufchâteau besliste dat de medebeklaagden niet ontslagen worden van om 't even welk gedeelte van de boete, maar wegens het civiel karakter van de fiscale boete, kan de administratie nog slechts het verschil tussen de wettelijke boete en de transactioneel betaalde som invorderen (29).

36. In dezelfde zin oordeelde het hof van beroep te Brussel: Indien de administratie transigeert met een of meer beklagden, over hun aandeel in de fraude, wordt de solidaire boete voor de andere beklagden verminderd met het bedrag dat betaald werd door hen die een dading hebben aangegaan (30).

37. In maart 1936 formuleerde hetzelfde hof van beroep die regel als volgt: De tussen de administratie en een overtreder aangegane dading over een boete die solidair verschuldigd is wegens sluikimport van goederen, komt ten goede van de andere beklagden ten belope van de transactionele som en niet voor hun persoonlijk aandeel (31).

38. Het hof van beroep te Brussel dat nog een ander gelijkaardig geval behandelde, overwoog daarbij het volgende: Het feit dat de administratie heeft getransigeerd met een overtreder en aldus afstand heeft gedaan van haar vordering ten opzichte van deze laatste, brengt geen vermindering mede van de straffen die de medeplichtige persoonlijk heeft opgelopen wegens dezelfde feiten. Maar die afstand heeft tot gevolg dat de te zijnen laste uitgesproken veroordelingen slechts mogen ingevorderd worden in de mate dat zij nog niet voldaan werden door de transactie (32).

39. Ook het hof van beroep te Gent kreeg een soortgelijke rechtsvraag te behandelen en het besliste in de volgende zin: De transacties afgesloten tussen de administratie en sommige overtredders kunnen slechts deze laatsten van de vervolging en van de veroordelingen ontslaan. De medebeklaagden die niet mochten transigeren, lopen al de bij de wet bepaalde straffen op. De rechter kan die sancties niet verminderen door rekening te houden met de dadingen aangegaan tussen het bestuur en de andere overtredders die in dezelfde inbreuk werden betrokken. Evenwel de solidariteit van

de geldelijke veroordelingen inzake douanen en accijnzen heeft, wegens het gemengd burgerlijk en strafrechtelijk karakter van die geldstraffen, tot gevolg dat de administratie ze slechts kan invorderen na aftrek van de transactionele sommen. Maar die uitvoeringsmodaliteit van de gerechtelijke veroordeling mag geen invloed hebben op het bedrag en de aard van de bij de wet bepaalde straffen (33).

40. Uit het vorenstaande blijkt dat er een vaste rechtspraak bestaat luidens welke de publieke vervolging in haar geheel blijft bestaan ten opzichte van alle overtredders die niet getransigeerd hebben. Bij de invordering van de uitgesproken geldelijke veroordelingen moet de administratie echter aftrek doen van de transactionele sommen die reeds werden geïnd.

Sommige hoven en rechtbanken trekken de transactionele sommen reeds af in het beschikkend gedeelte van hun beslissing, andere laten die uitvoeringsmaatregel over aan de zorgen van de administratie.

41. Het is raadzaam dat de administratie uitdrukkelijk haar recht tot vervolging van de medebeklaagden voorbehoudt in de afzonderlijke transacties die zij aangaat met sommige overtredders. Dit blijkt uit de volgende rechtspraak van het hof van beroep te Brussel: Door zonder enig voorbehoud afstand te doen van de vervolgingen tegen een delinquent mits betaling van de ontdoken rechten, welke de grondslag en de reden zijn van de boeten, verbeurt de administratie het recht de boeten ten laste van de andere delinquenten te vorderen (34). Dat arrest lijkt ons nochtans vatbaar voor kritiek.

Samenloop van misdrijven.

42. Artikel 65 van het strafwetboek bepaalt dat een zelfde strafbaar feit hetwelk twee of meer misdrijven uitmaakt, aanleiding geeft tot de toepassing van de zwaarste straf. Evenwel, krachtens artikel 100, lid 2, van hetzelfde wetboek vindt die bepaling geen toepassing indien zij tot gevolg heeft geldstraffen te verminderen gesteld om de heffing van de fiscale rechten te verzekeren.

43. Bij toepassing van die bepalingen besliste het Hof van cassatie dat wanneer een zelfde feit verscheidene inbreuken uitmaakt, en zo voor een van die inbreuken door de administratie werd getransigeerd, zij geen vervolging meer kan instellen wegens hetzelfde feit, behalve wanneer de inbreuk welke niet begrepen is in de transactie, gestraft wordt met een fiscale boete (35).

44. Daarentegen wanneer een zelfde feit tegelijk een onwettig vervoer van alcohol niet gedekt door geldige bescheiden (fiscaal delict) en een valsheid in geschriften (delict van gemeen recht) uitmaakt, is de transactie van het departement van financiën wegens het fiscaal delict geen beletsel dat de valsheid in geschriften nog door het openbaar ministerie wordt vervolgd. Die valsheid kan dus nog het voorwerp uitmaken van een strafrechtelijke veroordeling (36).

45. Uit het voorgaande spruit voort dat de volgende gevallen kunnen voorkomen bij eendaadse samenloop van misdrijven.

I. Hetzelfde feit maakt een fiscale inbreuk en een delict van gemeen recht uit.

1e geval: Voor beide inbreuken is de administratie

bevoegd om de publieke vordering in te stellen (voorbeeld: een onwettig bezit van alcohol door een herbergier kan een inbreuk zijn op de wet van 12 december 1912 (fiscaal delict) en tevens een inbreuk op de alcoholwet van 29 augustus 1919 (delict van gemeen recht).

a. Zo de administratie alleen transigeert over de fiscale inbreuk kan zij geen vervolging meer instellen wegens de inbreuk op de alcoholwet van 29 augustus 1919, zelfs indien zij uitdrukkelijk haar recht tot vervolging voor de tweede inbreuk, in de transactie heeft voorbehouden.

b. Transigeert zij alleen over het delict van gemeen recht, dan kan zij nog de publieke vordering instellen voor de fiscale inbreuk.

2e geval: De administratie is bevoegd voor de publieke vordering in verband met de fiscale inbreuk; het openbaar ministerie is bevoegd voor het delict van gemeen recht. Voorbeeld: onwettig vervoer van alcohol (fiscale inbreuk) met vervalste documenten (delict van gemeen recht).

Zo de administratie transigeert voor de fiscale inbreuk is zulks geen beletsel dat het openbaar ministerie nog vervolgt voor de valsheid in geschriften. Immers in dit geval heeft de administratie geen enkele bevoegdheid met betrekking tot het delict van gemeen recht; de actie van het openbaar ministerie kan bijgevolg niet vervallen door de dading over de fiscale inbreuk.

II. Hetzelfde feit maakt twee fiscale inbreuken uit.

Voor beide inbreuken behoort het recht van vervolging aan de administratie. Indien zij transigeert voor een van beide inbreuken en uitdrukkelijk haar recht tot vervolging voorbehoudt voor de tweede inbreuk, kan zij deze laatste nog voor het gerecht brengen.

Andere gevolgen van de transactie.

46. Volgens het hof van beroep te Gent kan een verzoek tot transactie zonder enigerlei voorbehoud, worden aangemerkt als een schuldbekentenis⁽³⁷⁾. Het is dus raadzaam dat een aanvraag tot transactie gedaan wordt zonder nadelige bekentenis vanwege de belanghebbende en dat deswege het nodige voorbehoud wordt gemaakt.

47. In sommige gevallen staat de dading gelijk met een vonnis van veroordeling. Zo bepaalt artikel 129 van de wet van 15 april 1896 betreffende de heffing van de accijns op de fabricatie van brandewijn, dat een vroegere transactie mag worden ingeroepen om de recidive te rechtvaardigen ten laste van hem die opnieuw inbreuk pleegt op die wet⁽³⁸⁾.

48. Indien de overtreder overlijdt vooraleer hij de aangegane fiscale transactie heeft uitgevoerd, kunnen de nog verschuldigde sommen worden verhaald op de nalatenschap, daar die sommen een burgerlijke schuld uitmaken.

49. Een transactie aangegaan over een inbreuk inzake douanen en accijnzen stuit de verjaring van de publieke vordering niet.

50. Zodra de transactie behoorlijk is uitgevoerd, kan de overtreder niet meer gerechtelijk worden vervolgd

wegens de inbreuken die het voorwerp ervan uitmaken. Een vonnis dat in dergelijke omstandigheden nog een strafrechtelijke veroordeling zou uitspreken zou vatbaar zijn voor verbreking wegens schending van de wet.

51. De rechtsvordering tot nietigverklaring van een transactie moet worden ingesteld binnen de termijn van tien jaar voorzien bij artikel 1304 van het burgerlijk wetboek.

Verbeurdverklaring zonder vonnis.

52. Naast de transactie heeft de wetgever nog een andere wijze voorzien om bepaalde inbreuken inzake douanen en accijnzen af te handelen zonder toepassing van de gerechtelijke procedure.

Artikel 7 van de wet van 31 december 1947 bepaalt namelijk:

« Aanhaling van goederen ten laste van onbekenden » zal geldig zijn zonder vonnis indien binnen een termijn » van dertig dagen te rekenen van het afsluiten van » het proces-verbaal, de eigenaar der goederen ze niet » per aangetekende brief heeft teruggevorderd van de » directeur der douanen en accijnzen over het gebied » waar de aanhaling plaats heeft gehad.

» Zullen desgelijks geldig zijn de regelmatig gedane » aanhalingen ten laste van gekende personen voor » zover de waarde van de koopwaar geen 2.000 frank » te boven gaat en het bestuur tegen de eigenaar geen » toepassing vordert van een gevangenisstraf of van » een boete. »

53. Krachtens voormelde wetsbepaling zijn de gesmokkelde goederen en de vervoermiddelen die gediend hebben om de fraude te plegen, welke in beslag genomen worden ten laste van *onbekende* personen, van rechtswege verbeurdverklaard ten voordele van de Staat, zonder gerechtelijke uitspraak, indien de eigenaar van die goederen ze niet heeft teruggevorderd per aangezekend schrijven binnen 30 dagen na het afsluiten van de bekeuringsakte. Hetzelfde geldt voor de aanhalingen ten laste van bekende personen zo de waarde van de gesmokkelde goederen geen 2.000 frank te boven gaat en zo de administratie geen toepassing vordert van een gevangenisstraf of boete.

In bedoelde gevallen is dus geen gerechtelijke beslissing vereist om de verbeurdverklaring uit te spreken. Deze is eenvoudig het gevolg van de wet.

Dat die maatregel een ruime toepassing vindt, moge blijken uit de volgende cijfers. Gedurende het jaar 1961 werd in 9.200 gevallen de verbeurdverklaring zonder vonnis toegepast op goederen aangehaald ten laste van bekende personen. Inbeslagnemingen ten laste van onbekenden vonden plaats in 558 gevallen.

P. VANGERVEN,

*Afdelingschef bij het hoofdbestuur
der douanen en accijnzen.*

(1) Cf. C.R. Brussel, 3 maart 1956 (J.T. 1956, 616).

(2) Cf. G. Neven - *Traité des douanes et accises* - Bruxelles 1933, nrs 376 en 377.

(3) Cf. Brussel, 26 juli 1921 (B.J. 1922, 50).

(4) Gent, 31 december 1883, B.J. 1884, 989.

(5) Cass. 3 oktober 1940 (Pas. 1940 I 239); Gent, 3 december 1948 (R.W. 1948-1949, 1299).

(5 bis) Aan te stippen dat de inbreuken op de alcoholwet van 29 augustus 1919 geen fiscale delicten zijn, maar wel misdrijven van gemeen recht.

(6) Cf. Cass. 2 februari 1940 (Pas. 1940, I, 30).

(7) Cf. Cass. 2 februari 1940 (Pas. 1940, I, 30).

(8) Cf. Cass. 21 maart 1895, (Pas. 1895, I, 134).

(9) Brussel, 22 december 1937 inzake N.V. Brouwerij Cavenaille (niet gepubl.).

(10) Burgerl. rechtb. Kortrijk, 26 april 1951 inzake Valcke (niet gepubl.).

- (11) Cf. Burgerl. rechtb. Brussel, 20 april 1937 (niet gepubl.).
 (12) Burgerl. rechtbank Kortrijk, 26 april 1951 (niet gepubl.).
 (13) Burgerl. rechtbank Brussel, 9 december 1954, Pas. 1956, III, 50.
 (14) Cf. Burg. rechtb. Kortrijk, 26 april 1951 (niet gepubl.).
 (15) Luik, 17 juli 1923 inzake Flisette (niet gepubl.).
 (16) Burg. rechtb. Brussel, 9 december 1954 (Pas. 1956, III, 50).
 (17) Brussel, 26 juli 1921 (B.J. 1922, 50).
 (18) G. Neven. Traité des douanes et accises. Bruxelles 1933, nr 386.
 (19) Luik, 9 juli 1921 inzake Snijers (niet gepubl.).
 (20) G. Neven. Traité des douanes et accises 1933, nr 386.
 (21) Luik, 6 juli 1936, inzake Demassue (niet gepubl.).
 (22) Cass. Fr. 7 augustus 1934 (Gazette du Palais, 1934, 2. 831).
 (23) Brussel, 17 mei 1924 en 22 april 1931; Luik 6 juli 1936 en 14 juli 1937 (niet gepubl.).
 (24) C.R. Doornik, 5 februari 1931, Pas. 1931, III, 125.

- (25) Cass. 20 oktober 1930, Pas. 1930, I, 325 Rev. dr. pén. 1930, 1205.
 (26) Gent, 7 oktober 1937 (niet gepubl.).
 (27) Pasicrisie 1938, I, 13.
 (28) Cass. 18 januari 1938, Pas. 1938, I, 13.
 (29) Neufchâteau, 22 januari 1902 (Pas. 1902, III, 115 B.J. 1902, 507).
 (30) Cf. Brussel, 4 mei 1907 (B.J. 1908, 701).
 (31) Brussel, 4 maart 1936 (Rev. dr. pén. 1936, 545).
 (32) Brussel, 20 februari 1961 (inzake Nuttin - niet gepubl.).
 (33) Cf. Gent, 26 juni 1958 (inzake Aspis - niet gepubl.).
 (34) Brussel, 24 december 1953 (inzake Vilmons - niet gepubl.).
 (35) Cf. Cass. 26 januari 1953 (Pas. 1953, I, 388) en Cass. 25 april 1955 (Pas. 1955, I, 923).
 (36) Cass. 7 juni 1937 (Pas. 1937, I, 174).
 (37) Gent, 25 april 1922 (inzake Van de Moortele - niet gepubl.).
 (38) C.R. Antwerpen, 15 januari 1948 (R.W. 1947-1948, 1003).

Mededingingsbepalingen van de E.E.G. — Aanmelding van Licentie-Overeenkomsten

I. De terugslag van de mededingingsbepalingen van het Verdrag van Rome op de uitbating van industriële eigendomsrechten.

1. De eigenaars van industriële eigendomsrechten, en in het bijzonder van uitvindingsoctrooien en van fabrieks- en handelsmerken, hebben er vaak belang bij hun rechten over te dragen aan derden of tenminste uitbatingslicenties van deze rechten te verlenen. Bij deze gelegenheid komt het gewoonlijk voor dat de technische en commerciële verhoudingen welke aldus tussen de partijen ontstaan, het voorwerp worden van een overeenkomst die het juridisch kader ervan bepaalt.

Deze overeenkomsten bevatten in het algemeen clausules welke de wederzijdse rechten en verplichtingen van de partijen omschrijven. Zo b.v. komt het vaak voor dat een octrooihouder het verlenen van een licentie vergezelt van voorwaarden die ertoe strekken of ten gevolge hebben dat de bewegingsvrijheid van de licentienemer beperkt wordt. Deze handelwijze is volledig normaal en geoorloofd. De octrooihouder is inderdaad volledig vrij om slechts een licentie voor een gedeelte van zijn uitsluitende rechten te verlenen. Het is even normaal en geoorloofd dat een octrooihouder, die een licentie verleent, voorzorgsmaatregelen zal treffen om zijn bevoorrechte toestand in de mededinging die (hier mag wel herhaaldelijk op gewezen worden), het voornaamste economische gevolg van zijn octrooi is, te behouden.

Deze basiselementen met betrekking tot de uitbating van industriële eigendomsrechten worden overigens algemeen erkend door de wetgeving, de rechtspraak en rechtsleer van de meeste landen.

2. Het is dan ook met bezorgdheid dat de eigenaars van industriële eigendomsrechten de evolutie van de mededingingsbepalingen van het Verdrag van Rome hebben gevolgd.

De artikelen 85 en 86 van dit verdrag bevatten inderdaad zeer strenge bepalingen ten aanzien van de beperkingen en verhinderingen van de mededinging (welke het gevolg zijn van een overeenkomst tussen meerdere ondernemingen, of van een misbruik, door een of meerdere ondernemingen, van een machtspositie op de Gemeenschappelijke markt) die de handel tussen de Lid-Staten ongunstig kunnen beïnvloeden.

De overeenkomsten welke verboden zijn door par. 1 van artikel 85 zijn van rechtswege nietig. Het is tevens mogelijk dat een overeenkomst, welke verboden is door artikel 85, of een misbruik van economische machtspositie verboden door artikel 86, schade berokkent aan derden en aldus aanleiding geeft tot het betalen van een schadevergoeding waarvan het bedrag zeer hoog kan zijn aangezien er vaak belangrijke economische belangen aanwezig zijn.

Er dient hierbij onmiddellijk opgemerkt te worden dat deze mededingingsbepalingen van het E.E.G.-verdrag geen expliciete uitzondering voorzien ten voordele van de uitbating van industriële eigendomsrechten.

De artikelen 85 en 86 van het Verdrag van Rome zijn in februari 1962 het voorwerp geweest van een toepassingsverordening, nl. Verordening nr 17 van de Raad van de E.E.G. Artikel 15 van dit reglement geeft de geldboeten aan die mogen opgelegd worden aan de ondernemingen die een inbreuk maken op artikelen 85 en 86 van het verdrag. Het bedrag van deze geldboeten kan 50.000.000 Belgische F. belopen en mag zelfs verhoogd worden tot 10 % van de omzet van elk der betrokken ondernemingen in het voorgaande boekjaar.

II. Verordening Nr. 17 van de Raad van de E.E.G.

1. Verordening Nr 17 richt o.a. een procedure in die aan de belanghebbende ondernemingen de mogelijkheid verleent om de verbodsbepalingen van artikel 85, par. 1 in hun voordeel te doen opheffen, op grond van de uitzonderingsmogelijkheid bepaald in par. 3 van hetzelfde artikel 85.

Het betreft nl. de procedure van de aanmelding. De ondernemingen die wensen de voordelen te genieten van deze buiten toepassing verklaring moeten hun overeenkomsten aanmelden aan de Commissie van de E.E.G. opdat deze (en uitsluitend deze) artikel 85, par. 3, van het verdrag zou aanwenden. Het beginsel luidt derhalve als volgt: wanneer een overeenkomst verboden en van rechtswege nietig is kan ze slechts terug geldig gemaakt worden indien ze vooraf bij de Commissie aangemeld wordt.

2. De auteurs van verordening Nr 17 hebben nochtans rekening gehouden met de gerechtvaardigde vrees van de eigenaars van industriële eigendomsrechten en ze hebben dan ook een uitzonderingsstelsel inge-

richt ten voordele van bepaalde overeenkomsten die betrekking hebben tot de uitbating van industriële eigendomsrechten en « know-how ».

Artikel 4, par. 2 - 2° b, bepaalt inderdaad dat van de aanmelding vrijgesteld zijn, zonder daarom beroofd te zijn van de voordelen die aan deze formaliteit verbonden zijn, de overeenkomsten waarbij slechts twee ondernemingen partij zijn en die uitsluitend tot gevolg hebben dat aan de verkrijger of de gebruiker van industriële eigendomsrechten, met name van octrooien, modellen, tekeningen of merken, of aan diegene die rechten ontleent aan overeenkomsten houdende overdracht of licentie van produktiemethoden of van kennis met betrekking tot het gebruik of de toepassing van bedrijfstechnische vaardigheden, beperkingen worden opgelegd in de uitoefening van deze rechten.

Alhoewel deze bepaling op een minder gelukkige wijze is opgesteld (de uitdrukking « opgelegde beperkingen » kan inderdaad de indruk verwekken dat b.v. de licentie-overeenkomsten toetredingscontracten zijn, dan wanneer deze overeenkomsten doorgaans het resultaat zijn van zorgvuldige onderhandelingen tussen de partijen, waarvan ze de gemeenschappelijke wil van technische medewerking uitdrukken) moet men toch aannemen dat dit uitzonderingsstelsel in beginsel rekening houdt met het bestaan van de rechten welke noodzakelijk vloeien uit de bevoorrechte positie die de eigenaar van een industrieel eigendomsrecht in de mededingingstrijd bezit.

3. Artikel 4, par. 2 - 2° b van Verordening Nr. 17 lost nochtans niet alle vragen op die de eigenaar van een octrooi of van een merk zich mag stellen.

a) Wat bedoelt het reglement met de uitdrukking « beperkingen die worden opgelegd in de uitoefening van industriële eigendomsrechten » ?

Welke zijn de beperkingen die er geen deel van uitmaken ?

Daarop geeft de verordening geen antwoord en laat ze de beslissing over aan de betrokken ondernemingen. Deze mogen dan ook terecht de opmerking maken dat bedoelde verordening hun geen voldoende rechtszekerheid verleent.

b) We wensen tevens te adstrueren dat bedoeld uitzonderingsstelsel helemaal niet tot gevolg heeft dat de overeenkomsten die ervan genieten, vrijgesteld zijn van de toepassing van artikel 85 van het Verdrag van Rome. Deze overeenkomsten kunnen steeds onder de verbodsbepalingen van par. 1 van bedoeld artikel vallen. Het uitzonderingsstelsel heeft slechts tot gevolg dat de overeenkomsten die ervan genieten vrijgesteld zijn van de aanmelding.

Deze bepaling van verordening Nr 17 verschaft dan ook aan de betrokken ondernemingen geen voldoende criteria om te weten of hun overeenkomsten, ja dan neen, verboden zijn door artikel 85, par. 1 en derhalve van rechtswege nietig.

c) Dit uitzonderingsstelsel is alleen toepasselijk op overeenkomsten waarbij slechts twee ondernemingen partij zijn. Het kan dan ook niet aangewend worden op b.v. octrooigemeenschappen, wederkerige licenties en meervoudige parallellopende licenties.

Het zal dan ook geen verwondering wekken dat deze bepaling, ondanks haar evidente verdiensten, geen einde gesteld heeft aan de discussie betreffende de vraag van de toepassing van de artikelen 85 en 86 van het Verdrag van Rome op clausules welke normaal voorkomen in overdrachten en licentie-overeenkomsten inzake industriële eigendomsrechten.

III. De « bekendmakingen » van de Commissie.

1. De Commissie van de E.E.G. heeft rekening gehouden met deze bezorgdheid van de middens welke belang stellen in de uitbating van industriële eigendomsrechten. Tijdens de maand oktober 1962 heeft ze te Brussel deskundigen van de verschillende Lid-Staten verenigd om samen met hen de problemen te bestuderen welke oprijzen in verband met de toepassing van de mededingingsbepalingen van het Verdrag van Rome op de licentie-overeenkomsten inzake octrooien en merken.

Alles wijst erop dat deze vergadering doorgegaan is in een klimaat dat gunstig was voor het behoud van de uitsluitende rechten welke toekomen aan de eigenaars van industriële eigendomsrechten. In het Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen van 9 november 1962 vinden wij inderdaad bekendmakingen van de Commissie « betreffende de toepassing van artikel 85 van het verdrag op bepaalde octrooilicentie-overeenkomsten ». (Stippen wij onmiddellijk aan dat het gebied van de fabrieks- en handelsmerken van deze bekendmaking uitgesloten is).

Wij zullen hier niet terugkomen op de inhoud van deze bekendmaking. Vermelden wij slechts dat :

a) de Commissie haar voornemen te kennen gaf om, overeenkomstig par. 3 van artikel 85, de bepalingen van par. 1 van genoemd artikel buiten toepassing te verklaren, voor de duur van drie jaren, voor bepaalde groepen mededingingsregelingen waarbij aan de partijen van octrooilicentie-overeenkomsten beperkingen worden opgelegd in hun economische bewegingsvrijheid.

b) de Commissie het voornemen had, bekend te maken dat zij bij de toepassing van artikel 85 van het verdrag op individuele octrooilicentie-overeenkomsten van het beginsel zou uitgaan dat bepaalde (in de bekendmaking opgesomde) beperkingen, welke aan de licentienemer worden opgelegd, niet vallen onder artikel 85, par. 1.

De Commissie verzocht tevens de belanghebbenden hun opmerkingen te doen toekomen. Dit was een eerste, een voortreffelijke stap in de richting van een verzoening tussen de uitoefening van industriële eigendomsrechten en de toepassing van de mededingingsbepalingen van het Verdrag van Rome.

Tijdens haar zitting van 21 december 1962, heeft de Commissie een definitieve tekst klaargemaakt die van aard is om de eigenaars van octrooien te bevredigen (de eigenaars van fabrieks- en handelsmerken werden uitgenodigd geduld te hebben). Dit kerstgeschenk werd bekendgemaakt in het Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen van 24 december 1962 onder de titel « bekendmaking betreffende octrooilicentie-overeenkomsten ».

2. Deze bekendmaking leert dat de Commissie, op grond van de haar op het huidige tijdstip bekende feiten, van oordeel is dat bepaalde clausules in octrooilicentie-overeenkomsten niet vallen onder het verbod van artikel 85, par. 1 van het verdrag. De Commissie geeft een niet limitatieve lijst van deze clausules, waarvan wij hier de tekst overnemen :

A. Verplichtingen van de licentienemer, betreffende :

1. Beperking tot afzonderlijke in het octrooirecht voorziene toepassingswijzen van de uitvinding (fabricage, gebruik, distributie).

2. Beperking.

- a) van de fabricage van het geotrooieerde produkt ;
- b) van het gebruik van het geotrooieerde procédé tot bepaalde technische toepassingsgebieden.

3. Beperking van de hoeveelheid te fabriceren produkten of van het aantal gebruikshandelingen.

4. Beperking van het gebruik.

- a) naar de tijd (de licentie heeft een kortere looptijd dan het octrooi) ;

b) geografisch (de licentie geldt voor een deel van het gebied waarvoor het octrooi geldig is, de licentie is beperkt tot een bepaalde plaats of een bepaald bedrijf) ;

c) ten aanzien van de persoon (beperking van de beschikingsbevoegdheid van de licentienemer zoals een verbod om de licentie over te dragen of sublicenties te verlenen).

B. Verplichtingen van de licentienemer het octrooinummer op het produkt aan te brengen.

C. Verplichtingen aan de licentienemer opgelegd op het gebied van kwaliteit of afname voor zover en zolang zij onmisbaar zijn in het belang van een technisch onberispelijke toepassing van het octrooi.

D. Verplichtingen tot mededeling van ervaringen die de toepassing van de uitvinding betreffen of tot het geven van licenties op uitvindingen inzake perfectieering of toepassing ; verplichtingen van de licentienemer echter slechts dan wanneer het niet-exclusieve verplichtingen betreft en deze tegenover soortgelijke verplichtingen van de licentiegever staan.

E. Verplichtingen van de licentiegever.

- 1. het gebruik van de uitvinding niet aan een derde toe te staan ;

- 2. de uitvinding niet zelf te gebruiken.

3. Bij het bestuderen van deze beslissing van de Commissie moet nochtans rekening gehouden worden met volgende reserves :

a) Deze beslissing geldt alleen voor octrooilicentieovereenkomsten ; het gebied van de fabrieks- en handelsmerken, van de tekeningen en modellen en van « know-how » is ervan uitgesloten. Voor deze licenties gelden uitsluitend de onduidelijke bepalingen van Verordening Nr. 17.

De overeenkomsten welke betrekking hebben op de uitbating van andere industriële eigendomsrechten en van know-how zullen nochtans het voorwerp worden van een gelijkaardige bekendmaking die op een later tijdstip zal gepubliceerd worden.

b) Deze bekendmaking is niet toepasselijk op overeenkomsten betreffende octrooigemeenschappen, wederkerige licenties en meervoudige parallellopende licenties. In de afwachting dat ook voor deze overeenkomsten een bekendmaking op een later tijdstip gepubliceerd wordt, blijven ook de onduidelijke bepalingen van het verdrag en van Verordening Nr 17 uitsluitend toepasselijk.

c) De opsomming welke gegeven wordt van de beperkingen die door het octrooi gedekt zijn (Supra punt A) is niet limitatief ten aanzien van de inhoud van het octrooirecht. Deze aanwijzing van de Commissie is verheugend aangezien bedoelde opsomming inderdaad verre van volledig is.

d) De beoordeling van de in de bekendmaking genoemde overeenkomsten is beperkt tot verplichtingen die de looptijd van het octrooi niet overschrijden.

IV. Gedragslijn welke de betrokken ondernemingen kunnen volgen.

1. Praktische gevolgtrekkingen.

De juridische toestand van licentieovereenkomsten inzake industriële eigendomsrechten ten aanzien van de mededingingsbepalingen van het Verdrag van Rome kan derhalve als volgt geschetst worden :

A) Octrooilicentieovereenkomsten.

a) Bepaalde clausules opgenomen (gedeeltelijk op niet limitatieve wijze) in de bekendmaking van 24 december 1962 vallen niet onder de toepassing van artikel 85, par. 1 en dienen dus niet aangemeld te worden vermits hun aanmelding zonder voorwerp zou zijn.

b) De overeenkomsten waarbij slechts twee ondernemingen partij zijn en die uitsluitend tot gevolg hebben dat aan de licentienemer (en niet aan de octrooihouder zelf) beperkingen (andere dan deze opgenomen in bedoelde bekendmaking) worden opgelegd in de uitoefening van het octrooi, zijn vrijgesteld van de aanmelding, op grond van artikel 4, par. 2 - 2^b van Verordening Nr. 17. Ze zijn evenwel niet vrijgesteld van een mogelijke toepassing van de verbodsbepalingen van artikel 85, par. 1 van het verdrag. Deze bepaling vindt geen toepassing op de beperkingen van de licentiegever zelf.

c) De andere octrooilicentieovereenkomsten moeten (voor zover ze verboden zijn door artikel 85, par. 1) aangemeld worden aan de Commissie, indien de betrokken partijen wensen te genieten van de voordelen van de buiten toepassing-verklaring ingesteld door artikel 85, par. 3 van het verdrag.

B) Licentieovereenkomsten inzake handelsmerken, tekeningen en modellen, en know-how.

a) De overeenkomsten waarbij slechts twee ondernemingen partij zijn en die uitsluitend tot gevolg hebben dat aan de licentienemer (en niet aan de eigenaar) van het merk, de tekening, het model of het know-how beperkingen worden opgelegd in de uitoefening van deze rechten, zijn vrijgesteld van de aanmelding, op grond van artikel 4, par. 2 - 2^b van Verordening Nr. 17.

b) De andere licentieovereenkomsten inzake merken, tekeningen, modellen of know-how moeten (voor zover ze verboden zijn door artikel 85, par. 1) aangemeld worden aan de Commissie, indien de betrokken partijen wensen te genieten van de voordelen van de buiten toepassing verklaring ingesteld door artikel 85, par. 3 van het verdrag.

2. Termijnen voor de aanmelding.

Wanneer een aanmelding noodzakelijk is (en het wil ons voorkomen dat het, ingeval van twijfel, voorzichtig is een overeenkomst aan te melden) dan zal men rekening moeten houden met de volgende gebiedende termijnen :

a) De overeenkomsten werden aangegaan vóór 13 maart 1962 (oude mededingingsregelingen) en waarbij slechts twee partijen betrokken waren, moesten aangemeld worden vóór 1 februari 1963.

b) Voor wat betreft de z.g. nieuwe mededingingsregelingen (d.w.z. diegene die aangegaan zijn na 13 maart 1962) wordt geen termijn voor de aanmelding bepaald. De bepalingen van artikel 85, par. 3 van het verdrag zullen nochtans slechts kunnen ingeroepen

worden indien de betrokken ondernemingen hun overeenkomsten hebben aangemeld.

Aangezien het tijdstip van de aanmelding de uiterste datum is van de terugwerkende kracht van de beschikkingen van de Commissie terzake, is het dan ook nodig dat de overeenkomsten worden aangemeld alvorens ze gesloten worden, of onmiddellijk daarna.

c) Men weet dat de licentieovereenkomsten welke genieten van het uitzonderingstelsel van Verordening Nr. 17 daarom niet vrijgesteld zijn van artikel 85, par. 1 van het verdrag.

Indien een van deze overeenkomsten (gesloten vóór 13 maart 1962) onder de verbodsbepaling van artikel 85, par. 1 valt, zonder te kunnen genieten van de buiten toepassing verklaring van par. 3 van bedoeld artikel, dan kan de duur van het verbod en van zijn gevolgen (zoals b.v. de nietigheid van rechtswege) door de Commissie beperkt worden indien de betrokken ondernemingen akkoord gaan om hun bedoelde overeenkomst te beëindigen of zodanig te wijzigen dat zij hetzij niet meer onder het verbod van artikel 85, par. 1 vallen, hetzij voldoen aan de voorwaarden van artikel 85, par. 3. Deze bepaling van artikel 7 van Verordening Nr. 17 is slechts toepasselijk op licentieovereenkomsten inzake industriële eigendomsrechten, voor zover deze aangemeld worden vóór 1 januari 1964.

Op een dergelijke beschikking van de Commissie op grond van art. 7 kan geen beroep gedaan worden tegenover ondernemingen die niet uitdrukkelijk hun toestemming tot de aanmelding hebben gegeven. Indien alle betrokken partijen wensen te genieten van deze regularisatie, is het dan ook raadzaam dat zij in gemeen overleg en samen hun overeenkomsten aan de Commissie aanmelden. In dergelijk geval zullen zij

er voordeel bij hebben een gemeenschappelijke gevolmachtigde aan te wijzen.

3. *Verscheidene inlichtingen.*

a) De aanmeldingen moeten gedaan worden te Brussel op de zetel van de Commissie, door middel van een nogal ingewikkeld formulier, nl. het formulier B, ingesteld door Verordening Nr. 17 van de Commissie.

b) Iedere onderneming die betrokken is bij een overeenkomst is gerechtigd die overeenkomst aan te melden. Wanneer slechts een van de betrokken ondernemingen de aanmelding verricht, dan stelt deze de andere partijen hiervan in kennis. Indien een aanmelding kollektief gedaan wordt dient bij voorkeur een gemeenschappelijk gevolmachtigde te worden aangewezen.

c) Wanneer een overeenkomst aangemeld wordt is het nuttig een memorie van rechtvaardiging op te stellen, waarin de argumenten zullen voorkomen die tot gevolg kunnen hebben dat bedoelde overeenkomst kan genieten van de buiten toepassing verklaring van artikel 85 par. 3 van het verdrag.

d) De aanmelding moet in een der officiële talen van de Gemeenschap zijn gesteld. De stukken dienen in hun originele taal te worden voorgelegd. Indien deze taal niet een der officiële talen is, moet een vertaling in een der officiële talen worden bijgevoegd.

Guy A. SCHRANS
Dr. iur. LL.M. (Harvard)
Navorser Interuniv. Centrum
Rechtsvergelijking.

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 21 december 1962.

Voorzitter : M. Bayot.

Raadsheer-verslaggever : M. Hallemans.

Advokaat-generaal : M. Mahaux.

Advokaat : Mr. De Bruyn.

Arbeidsovereenkomst. — Band van ondergeschiktheid. — Begrip.

De band van ondergeschiktheid, die een contract van dienstverhuring «sensu lato» kenmerkt, vereist niet, dat de werkgever over de activiteit van de arbeider een nauw en voortdurend toezicht uitoefent; het volstaat, dat eerstgenoemde het recht heeft aan de tweede onderrichtingen voor het uitvoeren van het overeengekomen werk te geven.

De Rijksdienst van Maatschappelijke Zekerheid t./
V.Z.W.D. Muziekakademie Izegem.

Gelet op het bestreden vonnis op 22 april 1961 in hoger beroep gewezen door de Rechtbank van eerste aanleg te Kortrijk ;

Over het middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 1 en 2, inzonderheid 2, alinea's 1 en 2, van de besluitwet van 28 december 1944, betreffende de

maatschappelijke zekerheid der arbeiders, gezegd artikel 2 gewijzigd door de artikelen 1 van de wetten van 27 maart en 14 juli 1951, 1710, 1779, 1°, van het Burgerlijk Wetboek, 2 en 4 van de wet van 9 juli 1926 op de werkrechtscraden, en 97 van de Grondwet,

doordat het bestreden vonnis dat de beroepen beslissing bevestigt, als niet gegrond heeft verworpen de vorderingen van aanlegger tot betaling van de bijdragen voor maatschappelijke zekerheid, verhogingen en verwijlrenten, waartoe verweerster gehouden is in verband met zekere leraars, die in haar instelling muziekonderricht geven, en dit om redenen «dat gezegde bijdragen, volgens artikel 2 van de besluitwet van 28 december 1944, verschuldigd zijn door werknemers en werkgevers die door een contract van dienstverhuring, dat aan de basis van de verplichtingen ligt, een bepaalde onderworpenheid van de werknemer tegenover de werkgever vooropstelt, dat deze onderworpenheid voortspuit uit het feit dat de geleverde prestaties van die aard zijn en in zulke voorwaarden gewoonlijk uitgeoefend worden dat ze slechts verricht kunnen worden in het raam van een onderneming, weze die van industriële, commerciële, sociale of culturele aard, waar de vrijheid en de zelfstandigheid van de werknemer noodzakelijk bijna volkomen verdwijnen... dat het, uit het geheel van het in het leven geroepen wettelijk systeem en de functie die het in de maatschappij moet vervullen, blijkt dat voor de interpretatie van de band van ondergeschiktheid dient rekening gehouden te worden met de typische sociale ver-

houding, dat de bedoelde band van ondergeschiktheid niet aanwezig is in de verhouding tussen een private onderwijsinstelling, als terzake de vereniging zonder winstgevend doel Muziekacademie Izegem, en de leraars die er 's avonds les geven, dat de omstandigheid dat ze aan een omschreven leerstof, bepaalde lokalen, uren en regels van inwendige orde gebonden zijn, niet de karakteristieke onderworpenheid tot gevolg heeft, en dat de overeenkomst waardoor ze verbonden zijn geen contract van dienstverhuring is, zoals vereist door artikel 2 van de besluitwet van 28 december 1944», en doordat het vonnis er aldus heeft over geoordeeld, niettegenstaande het regime van de besluitwet van 28 december 1944 toepasselijk is op de arbeiders en bedienden die verbonden zijn door een arbeids- of bediendencontract, dan wanneer dergelijk contract van dienstverhuring bestaat zodra een loontrekkende zich verplicht tot prestaties onder het gezag en het toezicht van een patroon, welke kunnen uitgeoefend worden, ware het slechts onder zekere oogpunten, tijdens de uitvoering van het werk, en dan wanneer dus de band van ondergeschiktheid, die het kenteken is van een contract van dienstverhuring, welke de onderwerping van partijen medebrengt aan het regime van de besluitwet van 28 december 1944 aanwezig is in de verhouding tussen een private onderwijsinstelling, zoals de Muziekacademie Izegem, en de leraars die er 's avonds les geven en die aan een omschreven leerstof, bepaalde lokalen, uren en regels van inwendige orde gebonden zijn ;

Overwegende dat het vonnis vaststelt dat aanlegger een vordering instelde ten einde betaling te bekomen van de bijdragen voor maatschappelijke zekerheid waartoe verweerster, volgens aanlegger, gehouden is in verband met onderscheidene leraars die in haar instelling muziekonderricht geven, alsook dat gezegde leraars « aan een omschreven leerstof, bepaalde lokalen uren en regels van inwendige orde gebonden zijn » ;

Overwegende dat het vonnis verklaart dat het contract van dienstverhuring, dat aan de basis van de verplichting tot betalen van bijdragen voor de maatschappelijke zekerheid ligt, een bepaalde onderworpenheid van de werknemer tegenover de werkgever onderstelt, die hieruit voortspruit dat de geleverde prestaties van die aard zijn en in zulke voorwaarden gewoonlijk uitgeoefend worden dat ze slechts verricht kunnen worden in het raam van een onderneming waar de vrijheid en de zelfstandigheid van de werkmans noodzakelijk bijna volkomen verdwijnen, en beslist dat dergelijke band van ondergeschiktheid niet aanwezig is in de verhouding tussen een private onderwijsinstelling, als verweerster, en de leraars die er 's avonds les geven ;

Overwegende dat de band van ondergeschiktheid, die een contract van dienstverhuring « sensu lato » kenmerkt, niet vereist dat de werkgever over de activiteit van de arbeider een nauw en voortdurend toezicht uitoefent ; dat het volstaat dat eerstgenoemde het recht heeft aan de tweede onderrichtingen voor het inrichten en het uitvoeren van het overeengekomen werk te geven ;

Dat de hogervermelde vaststellingen van het vonnis het bestaan van dergelijke onderrichtingen niet uitsluiten ;

Overwegende, weliswaar, dat de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders, zoals zij van kracht was, luidens haar artikel 2, 1ste lid, enkel onmiddellijk toepasselijk was, mits bepaalde uitzonderingen, op de arbeids- en de bediendencontracten en dat, luidens artikel 2, 2de

lid, een koninklijk besluit moest beslissen op welk ogenblik de andere dienstverhuringen insgelijks aan die wetgeving zouden onderworpen zijn ;

Overwegende echter dat het vonnis niet nagaat of het contract dat verweerster met haar leraars verbindt niet van die aard is dat, ingevolge gezegd artikel 2, 1ste lid, de besluitwet van 28 december 1944 onmiddellijk erop toepasselijk was, en namelijk of die leraars zich niet ertoe verplichten hun taak te vervullen onder een toezicht en een controle die door verweerster kunnen uitgeoefend worden, ware het slechts onder zekere oogpunten, tijdens de uitvoering van het werk ;

Overwegende, dienvolgens, dat het vonnis in gebreke blijft zijn beslissing wettig te rechtvaardigen ;

Dat het middel gegrond is ;

Om die redenen,

Verbreekt het bestreden vonnis ;

Beveelt dat melding van onderhavig arrest zal gemaakt worden op de kant van de vernietigde beslissing ;

Veroordeelt verweerster tot de kosten ;

Verwijst de zaak naar de Rechtbank van eerste aanleg te Brugge, zetelende in hoger beroep.

HOF VAN CASSATIE

2e Kamer. — 17 december 1962.

Voorzitter : M. Rutsaert.

Raadshoof-verslaggever : M. Delahaye.

Advokaat-generaal : M. Mahaux.

Scheepvaart. — Geen regelmatige bekendmaking in het Belgisch Staatsblad van het K.B. van 25 maart 1924 houdende reglement van politie en scheepvaart der vaart van Brussel naar de Rupel. — Beschadiging van een kaaimuur. — Zedelijk bestanddeel van het misdrijf. — Alleen de bewuste en vrijelijk gepleegde overtreding maakt een fout uit.

Het K.B. van 25 maart 1924, houdende reglement van politie en van scheepvaart der vaart van Brussel naar de Rupel, waarbij de algemeenheid der burgers belang heeft, is niet verplichtend, daar het in het Staatsblad bij wijze van louter bericht bekendgemaakt werd ; het vroeger reglement van 30 dec. 1871, dat op 8 januari 1872 regelmatig in het Staatsblad bekend werd gemaakt, blijft derhalve gelden. Het beschadigen van een kaaimuur, hoewel het een wanbedrijf uitmaakt wegens de door het reglement voorziene straf, is van dezelfde aard als overtredingen wat het zedelijk bestanddeel van het misdrijf betreft. In zulkdanige zaken bestaat de fout hierin, dat de dader vrijelijk een wettelijk of reglementair voorschrift geschonden heeft, zodat het feit hem kan toegeschreven worden. Iedere overtreding mits zij bewust en vrij gepleegd wordt, maakt een fout uit ; wordt zij echter gepleegd door toeval of overmacht of door het louter feit van een derde, kan ze aan de dader niet toegeschreven worden en maakt dan ook geen fout uit.

N.V. Zeekanaal en Haveninrichtingen van Brussel b.p.
t./ Vleugels en vs.

Gelet op het bestreden vonnis op 19 januari 1962

door de Correctionele Rechtbank te Mechelen gewezen. in hoger beroep;

I. In zover de voorziening gericht is tegen de beslissing gewezen over de publieke vordering;

Overwegende dat dergelijke voorziening slechts ontvankelijk is in de mate dat de burgerlijke partij tot de kosten veroordeeld werd, wat ten deze niet het geval is;

Dat de voorziening derhalve niet ontvankelijk is;

II. In zover de voorziening gericht is tegen de beslissingen gewezen over de burgerlijke eisen van aanlegster tegen :

1) Vleugels en N.V. Rederij Van Beuningen & Co. Janssens en Moulin :

Overwegende dat het niet blijkt dat de voorziening betekend werd aan deze partijen; dat zij derhalve niet ontvankelijk is;

2) Ysebaert, betichte en De Riemaeker, burgerlijk verantwoordelijke partij :

Over het middel, afgeleid uit de schending van de art. 90, inzonderheid 90, 2°, van het koninklijk besluit van 25 maart 1924, houdende reglement van politie en scheepvaart op de Vaart van Brussel naar de Rupel en de Haven van Brussel, 91, inzonderheid 91, 2°, en 100 van het koninklijk besluit van 15 oktober 1935, houdende het reglement betreffende de politie en de scheepvaart der bevaarbare waterwegen onder beheer van de Staat, 1 van de wet van 6 maart 1818, omtrent de straffen tegen de overtreders van algemene verordeningen uit te spreken of bij provinciale of plaatselijke reglementen vast te stellen, gewijzigd door artikel 1 van de wet van 5 juni 1934 tot wijziging van de artikelen 1 en 2 van evengemelde wet van 6 maart 1818 en van artikel 2 van de wet van 1 mei 1849 betreffende de rechtbanken van eenvoudige correctionele politie, 3 en 4 van de wet van 17 april 1878, de inleidende titel inhoudende van het Wetboek van rechtspleging in strafzaken, en 97 van de Grondwet,

doordat het bestreden vonnis Ysebaert vrijgesproken heeft van de telastlegging van overtreding van artikel 90, 2°, van het koninklijk besluit van 25 maart 1924, Maria De Riemaeker buiten de zaak gesteld heeft en de rechtbank onbevoegd verklaard heeft om kennis te nemen van de burgerlijke vordering van aanlegster, tegen de voornoemden gericht, om de reden dat voormelde telastlegging niet bewezen is, vermits niet bewezen is dat het beschadigen van de kaaimuur aan Ysebaert te wijten is; dan wanneer het bestreden vonnis vaststelt dat de kaaimuur beschadigd is door de « Anna III », eigendom van Maria De Riemaeker en met Ysebaert als zetschipper, en het niet releveert dat de aanvaring tussen de « Anna III » en de kaaimuur het gevolg zou wezen van een toeval of van overmacht; dan wanneer het feit een aanhorigheid van een bevaarbare waterweg te beschadigen op zichzelf een fout uitmaakt waarvoor de dader dier fout penaal en civiel verantwoordelijk is, mits dat feit vrij en bewust is verricht; en dan wanneer de rechters in hoger beroep, door uitspraak te doen zoals zij gedaan hebben, dit principe miskend hebben en, in ieder geval, hun beslissing waarbij Ysebaert van de telastlegging van overtreding van artikel 90, 2°, van het koninklijk besluit van 25 maart 1924 vrijgesproken wordt, niet gerechtvaardigd hebben dan door tegenstrijdige of dubbelzinnige gronden die met een ontbreken van gronden gelijkstaan en het toetsen van de wettigheid der gecritiseerde beslissing niet mogelijk maken :

Overwegende dat verweerder Ysebaert vervolgd werd namelijk om, als schipper, varende in het zeekanaal van Brussel naar de Rupel, de aanhorigheden van de waterweg, meer bepaald een kaaimuur, op de ene of

de andere wijze te hebben beschadigd, feit verboden en bestraft door de artikelen 90-2° en 117 van het koninklijk besluit van 25 maart 1924, houdende reglement van politie en van scheepvaart dier vaart van Brussel naar de Rupel;

Overwegende dat gezegd koninklijk besluit het reglement van politie en van scheepvaart van die vaart, goedgekeurd door koninklijk besluit van 30 december 1871, zoals het herzien en volledig werd, intrekt en door een nieuw reglement vervangt;

Overwegende dat het koninklijk besluit van 25 maart 1924, waarbij de algemeenheid der burgers belang heeft, in het Staatsblad, slechts bij wijze van louter bericht werd bekend gemaakt en derhalve niet verplichtend is;

Overwegende dat het misdrijf, door hogervermelde reglementaire bepalingen voorzien, echter in dezelfde voorwaarden strafbaar blijft krachtens de artikelen 3 en 62 van het vroeger reglement van 1871 van politie en van scheepvaart betreffende die vaart, luidens dewelke alle beschadigingen aan de aanhorigheden der vaart als wanbedrijf op het stuk van openbare wegen zullen vervolgd en door de bij de tweede dezer bepalingen opgenoemde straffen bestraft worden;

Dat immers het koninklijk besluit van 30 december 1871, houdende dit reglement, op 8 januari 1872 regelmatig in het Staatsblad werd bekendgemaakt en dat de wettelijke bestanddelen van het misdrijf, voorzien bij de artikelen 90-2° en 117 van het koninklijk besluit van 25 maart 1924, dezelfde zijn als die van het misdrijf voorzien bij de artikelen 3 en 62 van het koninklijk besluit van 30 december 1871;

Overwegende dat het bestreden vonnis, na te hebben vastgesteld dat het schip « Anna III », met verweerder Ysebaert als zetschipper, aangevaren werd door de motortanker « Taling » en daarna tegen de kaaimuur aanbotste en deze beschadigde, beschouwt dat uit de feitelijke elementen niet kan uitgemaakt worden of het schip ja dan neen doelmatig gemeerd lag en of de aanvaring gebeurde hetzij wijl het nog gemeerd lag aan de meerpalen hetzij wijl het aan het afdrifven was na het losbreken van de meerdraden; dat het beslist dat het niet bewezen is dat het beschadigen van de kaaimuur aan verweerder zou te wijten zijn;

Overwegende dat het beschadigen van een kaaimuur, hoewel het een wanbedrijf uitmaakt wegens de door het reglement voorziene straf, toch van dezelfde aard is als overtredingen, wat het zedelijk bestanddeel van het misdrijf betreft;

Dat, in zulkdanige zaken, de fout hierin bestaat dat de dader vrijelijk een wettelijk of reglementair voorschrift geschonden heeft, zodat het feit hem kan toegeschreven worden; dat iedere overtreding, mits ze bewust en vrij gepleegd wordt, een fout uitmaakt; dat, wordt ze echter gepleegd door toeval of overmacht of door het louter feit van een derde ze aan de dader niet kan toegeschreven worden en dan ook geen fout uitmaakt;

Overwegende dat het bestreden vonnis er op wijst dat, wegens de twijfel omtrent de feitelijke elementen waarin de aanvaring plaats greep en, derhalve, omtrent de verantwoordelijkheid ervan, de beschadiging van de kaaimuur, die het materieel gevolg is van die aanvaring, niet aan eerste verweerder te wijten is; dat het, zonder strijdigheid of dubbelzinnigheid, vaststelt dat laatstgenoemde noch bewust noch vrijelijk het reglementaire voorschrift heeft geschonden en wettelijk kon beslissen dat de betichting niet bewezen

was en zich onbevoegd verklaren om kennis te nemen van de eis van aanlegster;

Dat het middel niet kan aangenomen worden;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt aanlegster tot de kosten.

RAAD VAN STATE

5e kamer. — 27 november 1962.

Voorzitter : M. A. Vranckx.

Raadsheren : M.M. Mast en Mees.

Advocaten : Mrs. Wallon en Wynants.

1. Rechtspleging. — Verzoekschrift. — Belang.

2. en 3. Rijksdienst voor kinderbijslag der zelfstandigen. — Personeel.

4. Raad van State. — Geschil nietigverklaring. — Middel van ambtswege.

1. *Het belang dat een ambtenaar er kan bij hebben, de benoeming van een ander ambtenaar in een graad beneden de zijne, vernietigd te zien omdat deze ambtenaar achteraf met hem in competitie zou kunnen komen, is geen reeds verkregen of dadelijk belang.*
2. *Gelet op de bepalingen van art. 11 van de wet van 26 juli 1960, doet een eerstaanwezend klerk bij de Rijksdienst voor samenordering der gezinsvergoedingen, die benoemd werd tot dezelfde graad bij de Rijksdienst voor de kinderbijslag der zelfstandigen, van het vereiste belang blijken om de nietigverklaring te vorderen van de benoeming die, bij de Rijksdienst voor kinderbijslag voor zelfstandigen, aan een ambtenaar een graad verleent die hoger is dan de graad welke die ambtenaar bij de ontbonden instelling bekleedde en ook hoger dan die van de verzoeker.*
3. *De omstandigheid dat de benoemde kandidaat achteraf een diensaanwijzing kreeg in een taalstreek waar de verzoeker niet zou kunnen worden benoemd, doet het belang van deze laatste niet verdwijnen wanneer het benoemingsbesluit de taalstreek niet opgeeft waar de benoemde kandidaat zijn ambt moet uitoefenen en wanneer de diensaanwijzing kan worden veranderd.*
4. *Uit de vernietiging door de Raad van State van het K.B. van 9 aug. 1960, dat vastgesteld is ter uitvoering van de artikelen 10 en 11 van de wet van 26 juli 1960, volgt dat geen andere wets- of verordeningbepaling de Minister van Sociale Voorzorg toestaat, benoemingen te doen bij de Rijksdienst voor kinderbijslag der zelfstandigen.*

De nietigheid van dit verordenend besluit brengt ook de nietigheid mede van de benoemingsbesluiten waarvoor het de enige rechtsgrond is. De Raad van State wijst ambtshalve op de nietigheid van die benoemingsbesluiten.

Vantuyckom/Belgische Staat (Minister van Sociale Voorzorg)

Arrest nr. 9737

Overwegende dat het beroep strekt tot vernietiging van de ministeriële besluiten van 18 augustus 1960 houdende benoeming, bij de Rijksdienst voor kinderbijslag voor zelfstandigen, van :

- 1° Karel Hermans, klerk, tot opsteller;
- 2° Willem Lacombe, klerk, tot opsteller;
- 3° Josephine Albert-Struyvelt, klasseerder, tot klerk;
- 4° Suzanne Luyten, afschrijver, tot typiste;
- 5° Godelieve Van Craeynest-Buekenhoudt, typiste, tot klerk;

dat de bestreden benoemingen bij een dienstbrief van 25 augustus 1960 ter kennis van de leden van het personeel zijn gebracht;

Overwegende dat de wet van 26 juli 1960 onder meer de Rijksdienst voor samenordering der gezinsvergoedingen heeft ontbonden; dat zij bepaalt, dat de bevoegdheden van deze dienst overgenomen zullen worden door de Rijksdienst voor kinderbijslag voor werknemers en door de Rijksdienst voor kinderbijslag voor zelfstandigen; dat artikel 11 van dezelfde wet bepaalt, dat de leden van het personeel van de ontbonden instelling met behoud van graad, anciënniteit en wedde naar de instellingen van openbaar nut die onder de Minister van Sociale Voorzorg ressorteren, kunnen worden overgeplaatst; dat een koninklijk besluit van 9 augustus 1960 tot uitvoering van de artikelen 10 en 11 van de wet van 26 juli 1960 in artikel 1 bepaalde, dat de personeelsleden van de nieuwe instellingen, met uitzondering van de algemeen beheerder en de adjunct-algemeen beheerder, benoemd en afgezet worden door de Minister van Sociale Voorzorg en dat de raden van beheer van die instellingen, zodra zij samengesteld zijn, advies uitbrengen aangaande iedere aanwerving, benoeming of afzetting; dat de artikelen 2 en 3 van het zoëven genoemd koninklijk besluit van hun kant de nadere regelen voor de toepassing van artikel 11 van de wet van 26 juli 1960 stelden; dat dit koninklijk besluit van 9 augustus 1960 door een arrest van de Raad van State van 2 maart 1962 werd vernietigd; dat een ministerieel besluit van 19 augustus 1960 K. Hermans en W. Lacombe onderscheidenlijk heeft verbonden aan het provinciaal bureau van de Rijksdienst voor kinderbijslag voor zelfstandigen van Limburg en aan het provinciaal bureau van de dienst van West-Vlaanderen;

Overwegende dat verzoeker in zijn brief van 1 december 1960 afziet van zijn beroep, in zover het gericht is tegen de benoeming van Godelieve Van Craeynest-Buekenhoudt; dat er grond is om in die afstand te bewilligen;

Overwegende dat de tegenpartij en de tussenkomende partijen Albert-Struyvelt en Suzanne Luyten doen gelden, dat het beroep niet ontvankelijk is in zover het strekt tot de nietigverklaring van de onder 3° en 4° bestreden ministeriële besluiten; dat zij in dit verband betogen, dat verzoeker niet van het vereiste belang doet blijken, want dat Josephine Albert-Struyvelt en Suzanne Luyten bij die besluiten zijn benoemd in betrekkingen beneden die van verzoeker; dat verzoeker betoogt, dat er al een stellig belang voor hem ontstaat uit het feit, dat die bestreden besluiten nu reeds mededingers tegenover hem stellen voor een latere bevordering;

Overwegende dat de onder 3° en 4° bestreden ministeriële besluiten Josephine Albert-Struyvelt en Suzanne Luyten tot klerk en typiste benoemen; dat dit graden zijn beneden verzoekers graad van eerstaanwezend klerk; dat verzoeker er geen belang bij heeft die benoemingen aan te vallen; dat het belang dat een ambte-

naar er kan bij hebben, de benoeming van een ander ambtenaar, een benoeming in een graad beneden de zijne, vernietigd te zien omdat hij achteraf met hem in competitie zou kunnen komen, geen reeds verkregen of dadelijk belang is; dat het beroep niet ontvankelijk is in zover het strekt tot de nietigverklaring van de onder 3° en 4° bestreden besluiten;

Overwegende dat de tussenkomende partijen Hermans en Lacombe doen gelden dat het beroep niet ontvankelijk is wat hen betreft, want dat verzoeker niet van het vereiste belang doet blijken vermits hij niet heeft gedongen naar de ambten waarin door de bestreden besluiten is voorzien en evenmin het ministerieel besluit van 19 augustus 1960 dat de tussenkomende partijen een diensaanwijzing geeft, heeft aangevallen, terwijl eventueel nadeel voor verzoeker het gevolg is, niet van de benoemingen zelf, maar van het zoëven genoemde besluit tot diensaanwijzing; dat de tussenkomende partijen bovendien beweren dat verzoeker, die immers tot de Franse taalrol behoort, er geen belang bij heeft de nietigverklaring te vorderen van de ministeriële besluiten van 18 augustus 1960 die hen tot opsteller benoemen, aangezien een ministerieel besluit van 19 augustus 1960 hun een diensaanwijzing als opsteller bij de controlediensten van Limburg en van West-Vlaanderen heeft gegeven; dat zij doen gelden dat verzoeker, in geval van nietigverklaring van de bestreden besluiten, niet in het ambt dat zij bekleeden zou kunnen worden benoemd;

Overwegende dat verzoeker eerstaanwezend klerk was bij de Rijksdienst voor samenordering der gezinsvergoedingen; dat hij bij ministerieel besluit van 18 augustus 1960 tot dezelfde graad bij de Rijksdienst voor kinderbijslag voor zelfstandigen is benoemd; dat verzoeker, gelet op de bepalingen van artikel 11 van de wet van 26 juli 1960, van het vereiste belang doet blijken om de nietigverklaring te vorderen van de onder 1 en 2 bestreden benoemingen die aan Hermans en aan Lacombe een graad verlenen die hoger is dan zijzelf bij de ontbonden instellingen bekleedden en ook hoger dan die van verzoeker;

Overwegende, wat Hermans en Lacombe betreft, dat de bestreden ministeriële besluiten van 18 juli 1960 hen tot opsteller benoemen zonder opgaaf van de taalstreek waar zij hun ambt moeten uitoefenen; dat hun diensaanwijzing voor de controle Limburg en West-Vlaanderen na hun benoeming heeft plaatsgehad; dat die diensaanwijzing veranderd kan worden;

Overwegende dat uit dit alles volgt, dat verzoeker van het vereiste belang doet blijken;

Overwegende dat de bestreden besluiten zijn genomen krachtens het koninklijk besluit van 9 augustus 1960, dat vastgesteld is ter uitvoering van de artikelen 10 en 11 van de wet van 26 juli 1960; dat geen andere wets- of verordeningbepaling de Minister van Sociale Voorzorg toestaat benoemingen te doen bij de Rijksdienst voor kinderbijslag voor zelfstandigen; dat een arrest van de Raad van State van 2 maart 1962 het koninklijk besluit van 9 augustus 1960 heeft vernietigd; dat de nietigheid van dit verordenend besluit ook nietigheid medebrengt van de benoemingsbesluiten waarvoor het de enige rechtsgrond is; dat dit middel ambsthalf moet worden opgeworpen;

Besluit :

Artikel 1. — De ministeriële besluiten van 18 augustus 1960 houdende benoeming van Karel Hermans en van Willem Lacombe tot opsteller bij de Rijksdienst

voor zelfstandigen, zijn vernietigd. Het beroep is voor het overige verworpen.

Artikel 2. — In de afstand wordt bewilligd in zover het beroep gericht is tegen de benoeming van Godelieve Van Craeynest-Buekenhoudt.

Artikel 3. — De kosten van het beroep, bepaald op 750 frank, komen ten laste van verzoeker tot een bedrag van 450 frank en ten laste van de Belgische Staat tot een bedrag van 300 frank.

De kosten van de tussenkomsten, bepaald op 1.600 frank, komen ten laste van de tussenkomende partijen, ieder voor een bedrag van 400 frank.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

1e Kamer. — 10 januari 1962.

Voorzitter : M. Graaf Hennequin de Villermont.

Raadsheren : M.M. Paës en Rey.

Advokaat-Generaal : M. Dijkmans.

Advokaten : Mrs. Veranneman de Watervliet en Buysse

Oprichting van een p.v.b.a. door o.a. inbreng van een handelszaak met activa en passiva. — Beding ten behoeve van een derde. — De schuld van de bedinger tegenover zijn schuldeiser blijft bestaan.

Oprichting van een P.V.B.A. met inbreng van de activa en passiva op een bepaalde datum van de handelszaak van een der vennoten; uitdrukkelijk beding in de akte, dat deze activa en passiva vanaf bedoelde datum « ten voor- of nadele zullen zijn van de vennootschap ». Dit beding is een geldig beding ten behoeve van een derde, die, wanneer hij daarvan wil gebruik maken, de vennootschap tot betaling kan aanspreken.

De schuld van de bedinger blijft tegenover zijn schuldeiser bestaan.

R.M.Z. t./ P.V.B.A. Drogerij Het Schild.

Overwegende dat het beroep, regelmatig naar de vorm en binnen de wettelijke termijn ingesteld, ontvankelijk is;

Overwegende dat de eis ertoe strekt geïntimeerde te horen veroordelen tot betaling, onder aftrek van de som van 33.900 F die reeds vereffend werd, der volgende bedragen aan appellant verschuldigd door Storms Eduard wegens bijdragen, bijslagen en intresten, hoofdens personeel door hem in dienst gehouden in zijn handelszaak van huis- en sieraadschildering, bedragen tot betaling waarvan Storms Eduard veroordeeld werd :

1) 8.980,— F met verwijlntresten à 5% sinds 16 augustus 1951 (vonnis 21 november 1951);

2) 80.941,— F met verwijlntresten à 5% sinds 4 november 1950 (vonnis 10 januari 1952);

3) 12.574,— F met verwijlntresten à 5% sinds 4 januari 1952 (vonnis 24 september 1952);

4) 9.235,— F met verwijlntresten à 5% sinds 22 december 1952 (vonnis 25 maart 1953);

Overwegende dat appellant zijn eis steunt op het volgens hem in de stichtingsakte van geïntimeerde dd. 14 mei 1952 vervatte beding ten behoeve van derden, waar hierin bedongen wordt dat Storms Eduard zijn handelszaak van huis- en sieraadschildering inbrengt

met de aktiva en paasiva, afgesloten op 1 mei 1952, die vanaf laatste datum ten voor- of nadele zullen zijn van de vennootschap, welke inbrengt, aktiva en passiva partijen verklaren wel te kennen, met ontslag er verdere beschrijving van te geven;

Overwegende dat geïntimeerde het bestaan van enig beding ten behoeve van derden betwist;

I. Bevoegdheid.

Overwegende dat in casu appellant zijn eis tegen de beweerde belover, zijnde geïntimeerde, instelt als begunstigde van het door hem ingeroepen beding ten behoeve van derden en zich steunend op het hieruit voortspuitend rechtstreeks recht tegenover de belover;

Overwegende dat het geen betwisting betreft waarin geïntimeerde betrokken werd in hoedanigheid van onderworpen werkgeefster;

Overwegende dat de bevoegdheid van de rechter om van de huidige vordering kennis te nemen bijgevolg niet onderworpen is aan de voorschriften van artikel 12 der besluitwet van 28 december 1944, gewijzigd door de besluitwet van 6 september 1946, doch uitsluitend aan de regels van het gemeen recht;

Overwegende dat de eerste rechter zich bijgevolg ten onrechte onbevoegd verklaarde op grond van voormeld artikel 12;

Overwegende dat, daar geïntimeerde handelaarster is en hare verbintenis, zo ze moest bewezen worden, van commerciële aard zou zijn, de eerste rechter ratione materiae bevoegd was;

II. Evocatie.

Overwegende dat, overeenkomstig artikel 473 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, er aanleiding toe bestaat dat het Hof de zaak, die in hare bevoegdheid valt en die in staat is om een eindbeslissing te ontvangen tot zich zou trekken;

III. Verjaring.

Overwegende dat geïntimeerde ten onrechte de driejarige verjaring inroept voorzien bij artikel 12 der Besluitwet van 28 december 1944; dat de vordering, immers, niet gesteund is op bedoelde besluitwet, doch op het rechtstreeks recht voortvloeiend uit het ingeroepen beding ten behoeve van derden; dat de uitoefening van dit recht onderworpen is aan de beschikkingen van het gemeen recht wat de verjaring betreft, hetzij de dertigjarige verjaring, die niet ingetreden is;

IV. Ten gronde.

Overwegende dat, zo in principe de schuldvorderingen en schulden van een handelsfonds niet begrepen zijn in de overdracht van dit fonds (wat mutatis mutandis geldt inzake inbreng van een handelsfonds in een vennootschap), nochtans in de overeenkomst van overdracht door de belanghebbenden op dit punt anders kan beschikt worden;

Overwegende dat in casu, luidens artikel 6 der stichtingsakte van geïntimeerde, het handelsfonds van Storms Eduard werd ingebracht met zijn aktiva en passiva, afgesloten op 1 mei 1952, en zulks met het uitdrukkelijk beding dat bewuste aktiva en passiva vanaf deze laatste datum ten voor- of nadele zullen zijn van de vennootschap;

Overwegende dat dit beding aldus ten laste van geïntimeerde het passief stelde van het handelsfonds in-

gebracht door Storms Eduard, en dienvolgens het betalen ervan aan de schuldeisers van dit passief, zoniet zou dit beding geen zin hebben;

Overwegende dat kwestieus beding, door appellant aanvaard door de instelling van het geding, beantwoordt aan alle vereisten opdat een geldig beding ten behoeve van derden zou bestaan:

a) het is toegevoegd aan het hoofdcontract van inbrengst in vennootschap, hetwelk Storms Eduard voor zich zelf afsloot;

b) uit kwestieus beding is een recht ontstaan ten voordele van de schuldeisers van het ingebrachte handelsfonds (voor wie het volstaat dat zij gemakkelijk zouden vereenzelvigbaar zijn), weze het recht tot betaling lastens de P.V.B.A., recht dat vooraf in hunnen hoofde niet bestond;

c) Storms Eduard, bedinger, heeft de wil gehad te bedingen, niet ten zijnen voordele, maar ten voordele van derden; met te bedingen o.m. dat het passief afgesloten op 1 mei 1952 van het door hem ingebrachte handelsfonds vanaf deze datum ten nadele zal zijn van de P.V.B.A. werd de last der betaling van dit passief haar contractueel opgedragen en door haar aanvaard;

Overwegende dat kwestieus beding de schuld van Storms Eduard tegenover appellant liet bestaan, daar een schuldenaar niet wordt bevrijd door de inbreng van zijn passiva in een P.V.B.A. (De Page, III, nr 387); dat het door geïntimeerde ingeroepen feit, nl. dat appellant zou voortgegaan zijn met tegenover Storms Eduard de tegen hem bekomen vonnissen uit te voeren, bijgevolg geenszins doeltreffend is;

Overwegende dat de vordering van appellant gegrond is in zover dat ze het passief betreft van het handelsfonds ingebracht door Storms Eduard, afgesloten op 1 mei 1952;

Overwegende dat, luidens artikel 6 van het Koninklijk besluit dd. 30 september 1958, de bijslag op 9 oktober 1958 aan de R.M.Z. nog verschuldigd op bijdragen voor de kwartalen die het derde kwartaal van het jaar 1953 voorafgaan, verminderd werd van 20 % tot 10 % van het bedrag van de bijdragen; dat de R.M.Z. overigens (zie rekeninguittreksel van Storms Eduard afgesloten op 10 november 1959) deze vermindering toepaste; dat dienvolgens van de vier gevorderde sommen dient afgetrokken te worden respectievelijk 726 F, 9.779 F, 999 F, en 746 F.

Overwegende dat het bedrag van 1.468 F aangerekend als bijdrage voor het tweede kwartaal 1952, niet eisbaar was op 1 mei 1952, zodat ook deze som van het onder 4) gevorderde bedrag dient te worden afgetrokken;

Om deze redenen,

Het Hof,

Gelet op artikel 24 der wet van 15 juni 1935, waarvan toepassing werd gedaan;

Gehoord het grotendeels eensluidend advies ter openbare zitting gegeven door de heer Advocaat-generaal van den Eynde de Rivieren;

Alle meeromvattende besluiten als ongegrond verwerpende;

Ontvangt het beroep. Verklaart het gegrond.

Zegt voor recht dat de eerste rechter bevoegd was; Doet derhalve het bestreden vonnis te niet;

De zaak tot zich trekkende, veroordeelt geïntimeerde om te betalen aan appellante, onder aftrek van de ten tijde der dagvaarding reeds betaalde som van drie en dertig duizend negenhonderd frank (33.900) etc.,

HOF VAN BEROEP TE GENT

6e Kamer. — 28 maart 1962.

Voorzitter : Mr. A. Soenens.

Raadsheren : M.M. Bevernaege en Desplenter.

Advocaat-generaal : M. Ely.

Advocaat : Mr. W. Poppe (Gent).

1. **Vonnis.** — Gebrek aan minuut. — Zittingsblad. — Handtekeningen van voorzitter en griffier. — Geldt als bewijs van het vonnis.
2. **Vonnis.** — Beslissing waarbij verzoek tot aanstelling van deskundige wordt afgewezen. — Reden van de afwijzing. — Voorbereidend vonnis. — Beroep niet ontvankelijk vooraleer beroep wordt ingesteld tegen het eindvonnis.

1. Wanneer een rechtbank, uitspraak doende over de al dan niet gegrondheid van een verzoek tot aanstelling van een deskundige, haar beslissing niet vastlegt in een schriftelijke minute, doch de inhoud van deze beslissing weergegeven wordt in een door de voorzitter en de griffier ondertekend zittingsblad, geldt laatstvermeld bescheid als bewijs van het vonnis.

2. De beslissing, waarbij een rechtbank het verzoek tot aanstelling van een deskundige afwijst omdat « de op te lossen vraag niet specifiek behoort tot de opdracht van een deskundige », raakt geenszins de grond van de zaak aan en brengt geen enkel vooroordeel dienaangaande uit; zij is een louter voorbereidend vonnis, waartegen geen hoger beroep open staat vooraleer dit rechtsmiddel tegen het eindvonnis ingesteld wordt.

O.M. t./Laurent, Fernande en Van Lerberghe, Roger.

Besluiten voor het Openbaar Ministerie.

Aangezien Laurent Fernande en Van Lerberghe Roger op 25 oktober 1961 beroep aangetekend hebben, als beklagden, tegen alle schikkingen van het vonnis te hunnen laste uitgesproken op 23 oktober 1961 door de rechtbank van eerste aanleg te Gent, 5e kamer (stuk 64);

Aangezien uit stuk 63, blad 5 van het dossier blijkt dat, op voormelde datum, de correctionele rechtbank te Gent, 5e kamer, in zake Laurent e.a., na verzoek van Mter Poppe, advocaat te Gent, raadsman van appellanten en na vordering van het Openbaar Ministerie, verklaard heeft « van oordeel te zijn dat er geen deskundige dient aangesteld te worden, daar de op te lossen vraag niet specifiek behoort tot de opdracht van een deskundige. »

Aangezien verder uit de stukken 65 en 66 blijkt dat er geen minute van vonnis werd gemaakt;

Aangezien er vonnis bestaat zodra er mondeling uitspraak is gedaan; (Zie : Rép. prat. dr. belge, V° jugements et arrêts, nrs 385 en 228, 231, 236);

Aangezien in principe de uitspraken van de Hoven en rechtbanken als vonnissen te beschouwen zijn (vgl. H.v. cass., 5.3.1951, Pas. 1951, I, 440);

Aangezien het proces-verbaal van een terechtzitting, dat de inhoud van een vonnis weergeeft, als bewijs en zelfs als minute van het vonnis kan gelden; (zie Rép. prat. dr. belge, loc. cit., nr 387);

Aangezien weliswaar de vonnissen en arresten moeten getekend zijn door de rechters die ze gewezen hebben (art. 164, dd. 18.6.1869);

Aangezien het stuk 63 van het dossier door de voorzitter van de 5e kamer van de correctionele rechtbank en door de griffier ondertekend is, doch niet door de twee rechters van deze kamer;

Aangezien het ontbreken van de handtekening van een van de rechters het bestaan of de geldigheid van het vonnis niet aantast; (zie H. v. Cass. 11.1.1892, Pas. 1892, I, 75);

Aangezien de beslissing van een rechtbank nopens de aanstelling van een deskundige, een vonnis is en namelijk ofwel een voorbereidend ofwel een tussen-vonnis, naargelang zij al dan niet een vooroordeel over de grond van de zaak laat kennen; (Zie Nouvelles, procédure pénale, t.I, vol. II, V° appel en matière répressive, nr. 69 en 79bis);

Aangezien in de aangevochten beslissing, de rechtbank geenszins enig vooroordeel heeft uitgedrukt of de grond van de zaak aangeraakt;

Aangezien deze beslissing dus een voorbereidend vonnis is, waartegen geen beroep open staat vóór dat beroep tegen het eindvonnis is ingesteld;

Om deze redenen,

Behage het aan het Hof :

Het beroep niet-ontvankelijk te verklaren en de zaak terug te verwijzen naar de eerste rechter voor verdere behandeling.

Vr. de Procureur-generaal,
De advocaat-generaal
(w.g.) E. Ely.

Arrest.

A. De eerste : Als zaakvoerster der P.V.B.A. Cobelec (Compagnie belge d'Entreprises électriques et industrielles),

De tweede : Als dader, om het misdrijf uitgevoerd te hebben of aan de uitvoering ervan rechtstreeks medegewerkt te hebben, of om door welke daad ook, tot die uitvoering zodanige hulp verleend te hebben dat, zonder zijn bijstand, het misdrijf niet kon gepleegd worden;

Zich schuldig gemaakt te hebben aan bedrieglijke bankbreuk, om een gedeelte van het actief der P.V.B.A. Cobelec, zijnde gefailleerde handelsvennootschap, als zodanig verklaard bij vonnis van de rechtbank van Koophandel te Gent dd. 26 januari 1959, te hebben verduisterd of verborgen, namelijk minstens : voor eerste een bedrag van 620.000 F (deel der schadevergoeding door Cimenki);

voor tweede een bedrag van 206.000 F (deel der betaling van facturen door Cimenki);

B. De eerste : als zaakvoerster der P.V.B.A. Cobelec;

De tweede : Als dader (zoals hoger omschreven);

Wetend door welkdanig middel, op kosten der vennootschap, geldstortingen op de aandelen gedaan te hebben, of als gedaan erkend te hebben, geldstortingen die niet werkelijk gedaan werden op de voorgeschreven wijzen en tijdschriften;

C. De eerste : Als zaakvoerster van de P.V.B.A. Cobelec, zijnde handelsvennootschap in falingsverklaring bij vonnis van de rechtbank van Koophandel dd. 26 januari 1959, zich schuldig gemaakt te hebben als daderes aan eenvoudige bankbreuk, om :

a) de door art. 16 van de wet van 15.12.1872 vereiste boeken niet gehouden te hebben, of deze gehouden te hebben op een onvolledige of onregelmatige wijze, zodanig dat zij de werkelijke actieve en passieve toestand

niet weergeven, zelfs zonder dat er bedrog zou bestaan;

b) de door art. 17 van de wet van 15.12.1872 voorgescreven inventaris niet opgemaakt te hebben;

c) nagelaten te hebben binnen de door art. 440 van het Wetboek van Koophandel (wet van 18.4.1851) bepaalde termijn, de bekentenis te doen van het ophouden der betalingen;

D. *De eerste*: met voorweten, zonder toereikende, voorafgaande en beschikbare dekking, een check uitgegeven te hebben of enig andere titel op contante betaling en op zichzelf beschikbare fondsen, namelijk:

a) een overschrijving nr 443, dd. 15 december 1958, ten bedrage van 10.500 F getekend F. Laurent — ten voordele van O. Loor;

b) een check aan drager nr 460.007 op de Bank van Brussel dd. 27 december 1958, getekend F. Laurent, ten bedrage van 10.500 F.

Bij beslissing (of vonnis) van de Rechtbank van eerste aanleg te Gent, correctionele kamer met drie rechters, vermeld in het zittingsblad dd. 23 oktober 1961, besliste de Rechtbank als volgt op de vraag van Meester Poppe, advocaat te Gent, raadsman van de eerste en tweede verdachte, welke vroeg de zaak uit te stellen ten einde door de Rechtbank een deskundige te laten aanstellen: «De Rechtbank is van oordeel dat er geen deskundige dient aangesteld te worden daar de op te lossen vraag niet specifiek behoort tot de opdracht van een deskundige» en de zaak werd, op vraag van Meester W. Poppe, uitgesteld tot op 4 december 1961 voor vordering en pleidooien;

Tegen het voormeld vonnis (of beslissing) dd. 23 oktober 1961 hebben de verdachten Laurent Fernande en Van Lerberghe Roger beroep ingesteld op 25 oktober 1961;

Overwegende dat het beroep regelmatig en tijdig ingesteld werd;

Overwegende dat het proces-verbaal van de openbare terechtzitting van de correctionele rechtbank te Gent gehouden de 23 oktober 1961 en opgemaakt in nakoming der art. 155 en 189 van het Wetboek van Strafvordering en art. 10 der wet van 1 mei 1849 waarin het beroepen vonnis opgenomen is, als bewijs van dit vonnis geldt; dat het ontbreken van de handtekeningen van twee rechters de geldigheid van het vonnis niet aantast;

Overwegende dat de rechtbank, door te beslissen dat er geen deskundige dient aangesteld te worden omdat «de op te lossen vraag niet specifiek behoort tot de opdracht van een deskundige», de grond der zaak niet aangeraakt heeft en geen enkel vooroordeel over de grond der zaak heeft uitgedrukt; dat de bestreden beslissing dus een voorbereidend vonnis uitmaakt waar tegen geen beroep open staat vóórdat beroep tegen het eindvonnis ingesteld is;

Om deze redenen,

Het Hof, rechtdoende op tegenspraak,

Gelet op art. 211 van het Wetboek van Strafvordering en art. 24 der Wet van 15 juni 1935, deze wetsbepalingen door de heer voorzitter op deze terechtzitting aangeduid;

Verklaart het beroep niet ontvankelijk;

Verwijst de zaak naar de eerste rechter voor verdere behandeling;

Verwijst beroepers, Laurent Fernande en Van Lerberghe Roger, tot de kosten gevallen in beroep aan

de zijde van het Openbaar Ministerie begroot op 346 frank.

NOOT: De voorziening tot cassatie tegen het hierboven weergegeven arrest werd verworpen bij arrest van 17 december 1962.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE TURNHOUT

4e Kamer. — 23 maart 1963.

Alleenrechtsprekend rechter: M. J. Kempeneer.

O.M.: M. R. Janssens.

Advokaat: Mr. L. Van den Velde.

Stedebouw. — Toelating tot bouwen. — Gedeeltelijke afwerking van de bouw. — Onderbreking der werken wegens financiële moeilijkheden. — Geen delict.

Wanneer aan een particulier een bouwtoelating werd verleend zonder dat enige bepaling van tijd voor het afwerken van het bouwwerk werd vastgesteld en de belanghebbende de verdere uitvoering van de werken onderbreekt ten gevolge van financiële moeilijkheden, is er geval van heilkracht en dient zulks niet beschouwd als een delict zodat er aanleiding bestaat tot vrijpraak.

De Staat, burgerlijke partij, kan deze zienswijze des te minder betwisten, daar hijzelf in zekere omstandigheden het gebrek aan financiële middelen inroept om de niet uitvoering van hem door de wet opgelegde verplichtingen te rechtvaardigen of minstens de uitvoering ervan te verdragen.

O.M. en Belgische Staat t/ P.

Overwegende dat betichte vervolgd wordt wegens inbreuk op artikelen 18, 27 en 31 van de Besluitwet van 2 december 1946 betreffende Stedebouw, om te Vosselaar tussen 1.10.1959 en 31 maart 1960 «gebouwd, afgebroken of wederopgebouwd te hebben zonder voorafgaande geschreven en uitdrukkelijke toelating van de Minister van Openbare Werken of van zijn afgevaardigde».

Overwegende dat de feiten die aanleiding hebben gegeven tot deze vervolgingen, als volgt kunnen samengevat, zoals blijkt uit het proces-verbaal nr 25 (dd. 30.1.1962) der gemeente-politie van Vosselaar, en het schrijven de dato 7 februari 1962 door het Bestuur van Stedebouw aan de heer Prokureur des Konings gericht:

Betichte is in het bezit van een machtiging tot bouwen, bij besluit dd. 6 januari 1960, verleend door het Bestuur van Stedebouw der provincie Antwerpen. De goedgekeurde plans voorzagen een gebouw bestaande uit gelijkvloers en een verdieping, afgewerkt met zadeldak. Op 30.1.1962 werd door de plaatselijke veldwachter vastgesteld dat slechts het gelijkvloerse gedeelte van het huis gebouwd werd, en dat het met een plat dak was afgewerkt;

Overwegende dat betichte vooraf opwerpt dat hij ten onrechte wordt vervolgd op basis van de wet van 2 december 1946, daar deze uitdrukkelijk werd opgeheven door de wet van 29 maart 1962 (art. 72/1); dat deze opwerping niet gegrond is vermits de wet van 28 maart 1962 voorziet dat de inbreuken vóór hare in-voege-treding gepleegd, onder toepassing blijven van de wet van 2 december 1946 (zie art. 73);

Overwegende vervolgens dat betichte doet gelden dat de door hem uitgevoerde bouwwerken in overeenstemming zijn met de voorwaarden van het machtigingsbesluit, doch slechts niet werden voltooid ingevolge gebrek aan financiële mogelijkheden. Dat het voorlopig-uitblijven der volledige afwerking niet kan beschouwd worden als een inbreuk; vermits de toelating geen termijn voorziet binnen dewelke de werken moesten voltooid worden.

Overwegende dat, noch door het Openbaar Ministerie, noch door de burgerlijke partij betwist wordt dat het thans opgetrokken gedeelte van het gebouw met de voorwaarden van het machtigingsbesluit overeenstemt. Dat evenmin wordt tegengesproken dat het ingevolge geldelijke tegenslagen is dat betichte tot nu toe niet bij machte is geweest het optrekken van de verdieping en van het zadeldak te bekostigen;

Overwegende dat, zelfs indien het niet-afwerken van het bouwwerk, waarvoor toelating werd verkregen, als een formele inbreuk moest worden beschouwd, (hetgeen twijfelachtig is, vermits geen enkel termijn voor de voltooiing werd gesteld) er dan nog rekening dient gehouden met de omstandigheden die deze niet-afwerking hebben veroorzaakt;

Overwegende inderdaad dat overmacht een grond van rechtvaardiging uitmaakt ten opzichte van alle misdrijven, zowel deze voorzien door het Strafwetboek, als deze voorzien door bijzondere wetten (Cass. 6.3.1934 P. 1934 - I - 207). Dat hier terzake het gebrek aan financiële mogelijkheden, veroorzaakt door onvoorziene omstandigheden, in hoofde van betichte een geval van overmacht uitmaakt, dat in elk geval het karakter van misdrijf wegneemt aan de niet dadelijke uitvoering der verplichtingen opgelegd door het machtigingsbesluit;

Overwegende dat deze beschouwing des te minder door de burgerlijke partij kan worden betwist, daar de Staat zelf, in zekere omstandigheden, het gebrek aan financiële middelen inroept om de niet-uitvoering van hem door de wet opgelegde verplichtingen te rechtvaardigen of minstens de uitvoering ervan te verdragen;

Overwegende dat derhalve geen misdrijf in hoofde van betichte kan worden weerhouden. Dat diensvolgens de Correctionele Rechtbank niet bevoegd is om kennis te nemen van de eis der burgerlijke partij;

Gezien artikel 191, 187, 188 van het strafvorderingswetboek 2, 11, 12, 31, 32, 34, 35, 36, 37 en 41 van de wet van 15 juni 1935, door de heer Voorzitter aangeduid.

Om deze beweegredenen, vonnissende op tegenpraak :

Op strafgebied :

Spreekt betichte vrij, zonder kosten.

Op burgerlijk gebied :

Verklaart zich onbevoegd om kennis te nemen van de eis der burgerlijke partij, en verwijst deze in de kosten der burgerlijke vordering.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE TONGEREN

3 mei 1962.

Voorzitter : M. Frère.

Rechters : M.M. Schiepers en Meers.

Advokaten : Mrs. Thonet en Smeets.

Erfdienstbaarheid. — Recht van overgang. — Vereisten voor de vestiging. — Uitlegging van de oorspronkelijke titel. — Gebruik van een auto inplaats van een kar : niet in strijd met art. 702 B.W.

Voor de vestiging van een erfdienstbaarheid volstaat het, dat de dienst in rechtstreeks verband staat met het gebruik of de uitbating van een erf, zelfs zo, gelijk in de onderhavige zaak, deze dienst geen ander gevolg zou hebben dan het gemak van dit gebruik of deze uitbating te verhogen.

De oorspronkelijke titel moet practisch en logisch worden uitgelegd, nl. pro tempore constitutae servitutis, en bij gemis aan beperking wat de frekwentie betreft mag de eigenaar van het heersend erf van zijn recht gebruik maken zo dikwijls als hij het goed vindt, zelfs zo zijn rechtsvoorganger er minder gebruik van maakte.

Zo krachtens art. 702 B.W. de toestand van het dienstbare erf niet mag verzwaaard worden — dit zou b.v. het geval zijn wanneer het recht van overgang met een kruivagen tot het recht van overgang met een gespan zou uitgebreid worden — kan nochtans het gebruik van een auto inplaats van een kar niet als een uitbreiding maar slechts als een aan de tijdsomstandigheden aangepast gebruik worden beschouwd.

Custers t/ Dolders en Steegen.

Gezien de stukken van het geding en namelijk de in uitvoerbare vorm voorgelegde afschriften van twee vonnissen tussen partijen door de heer Vrederechter van het kanton Mechelen-aan-de-Maas respectievelijk in datum van 14 januari 1961 en in datum van 15 april 1961 gewezen;

Gezien het beroep tegen deze vonnissen ingesteld door de beroepsakten in datum van 4 mei 1961 tijdig gebeurde en de ontvankelijkheid van dit beroep niet betwist wordt;

Aangezien de eerste rechter goed recht gesproken heeft en het vonnis a quo dient bevestigd te worden;

Overwegende dat beroeper ten onrechte volhoudt dat de kwestige erfdienstbaarheid van overgang niet ten laste van een erf en ten voordele van een ander erf maar wel ten laste van een persoon en ten voordele van een ander persoon gevestigd werd;

Overwegende dat, zo het soms moeilijk valt logisch het onderscheid tussen het voordeel voor een erf en het persoonlijk voordeel vol te houden, het volstaat voor de vestiging van een erfdienstbaarheid dat de dienst in rechtstreeks verband staat met het gebruik of de uitbating van een erf, zelfs zo, gelijk in casu, deze dienst geen ander gevolg zou hebben, dan het gemak van dit gebruik of deze uitbating te verhogen (zie o.m. Cass. 16 mei 1952, J.T., blz. 347 en Algemene Practische Rechtsverzameling, V° Erfdienstbaarheden, n° 174);

Overwegende dat de oorspronkelijke titel practisch en logisch dient uitgelegd te worden, nl. pro tempore constitutae servitutis, en bij gemis aan beperking, wat de frekwentie betreft, de eigenaar van het heersende

VLAAMSE JURISTEN,

ABONNEERT U OP

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

erf zo dikwijls als hij het goedvindt van zijn recht mag gebruik maken, zelfs zo zijn rechtsvoorganger er minder gebruik van maakte (Practische Rechtsverzameling, V^e cit. n° 764 en volgende);

Overwegende dat zo de verzwarende verboden wordt luidens art. 702 Burg. Wetboek en deze bijvoorbeeld zou bestaan zo het recht van overgang met een kruiwagen zou uitgebreid worden tot het recht van overgang met een gespan (Kluyskens, Zakenrecht, n° 392) het gebruik van een auto in plaats van een kar (charrette) geen uitbreiding maar een, naar omstandigheden van tijd, aangepast gebruik daartelt;

Overwegende dat het thans bezigen van een kleine wagen Morris bij het gebruik van het recht van overgang niet meer hinderend is dan dit van een gespan in 1812;

Overwegende dat eindelijk beroeper de bevrijdende verjaring niet bewezen heeft en het getuigenverhoor, moest het zelfs een beperkt gebruik door beroepenen rechtsvoorgangers bewijzen, dit geen bewijs levert van niet gebruik en het recht van beroepenen hierdoor niet beperkt wordt;

Gezien artt. 2, 30 tot 37 en 41 der wet van 15 juni 1935;

Om deze redenen :

De Rechtbank, zetelend in graad van beroep, rechtdoende op tegenspraak;

Verklaart de hogere beroepen ontvankelijk doch ongegrond;

Bevestigt de vonnissen a quo in al hun beschikkingen; Veroordeelt beroeper tot de kosten.

VREDEGERECHT TE MAASEIK

1 februari 1963.

Rechter : M. Sevens.

Advokaten : Mrs. J. Smeets en M. Vanstreels.

Verkoop op afbetaling (wet van 9 juli 1957). — Opzettelijk valse vermelding omtrent het betaalde voorschot. — Sanctie.

Bewijs, dat het in het kontrakt vermelde betaalde voorschot niet in werkelijkheid werd betaald. Deze opzettelijk valse vermelding wordt gesanctionneerd door het herleiden van de bedongen prijs tot de kontante koop prijs van het voorwerp.

Bollen t./Heymans.

Gezien de inleidende dagvaarding van deurwaarder Joseph Peters van Maaseik d.d. 14 januari 1963, waarbij de veroordeling van verweerder wordt gevorderd tot een bedrag van 3.500 franken;

Overwegende dat de verweerder zich bij besluiten beroept op de wet van 9 juli 1957 tot regeling van de verkoop van afbetaling; dat hij daartoe doet gelden dat het gevorderde saldo betrekking heeft op een afbetalingskontrakt voor TV toestel WEVO, kontrakt afgesloten op 1 augustus 1961; dat aanlegger zulks niet betwist; dat verweerder laat gelden dat het kontrakt van 1 augustus 1961 vermeldt : « voorschot door de verkoper in speciën ontvangen : 9.000 franken », doch dat in werkelijkheid door aanlegger-verkoper geen enkel bedrag in speciën was ontvangen maar dat integendeel door verweerder een schuldbek-

kenenis onder de vorm van een onvolledig ingevulde wissel was getekend voor 9.000 franken; waarop nadien 5.500 franken werd betaald zodat nog 3.500 F (gevorderde bedrag) openblijft; dat aanlegger deze gang van zaken niet ontkent, dat verweerder voorhoudt dat in het verkoopcontract op afbetaling van 1 augustus 1961 het bedrag van het aanvankelijk voorschot (art. 4, § 1, 7^e van de wet van 9 juli 1957) onjuist en met opzet vals werd vermeld; dat dienvolgens, bij toepassing van artikel 8 van zelfde wet, de verplichtingen van de koper verweerder van rechtswege dienen herleid tot de kontante koop prijs van het voorwerp;

Overwegende dat het inderdaad blijkt dat in het afbetalingskontrakt art. 4, § 1, 7^e van de wet van 9 juli 1957 niet werd nageleefd; dat het bedrag van het aanvankelijk voorschot, te zeggen « de kassastorting, waarvan de hoeveelheid in art. 5 van de wet wordt bepaald » (A.P.R. Afbetalingsovereenkomsten nr. 819) onjuist werd vermeld, daar er in werkelijkheid geen enkel voorschot werd betaald;

Overwegende dat de vermelding in het verkoopcontract dat er 9.000 franken als voorschot in speciën zou betaald zijn — terwijl zulks duidelijk niet het geval is — een opzettelijk valse vermelding is in het verkoopcontract; dat de hoger aangehaalde studie uit de A.P.R. hieromtrent zegt in nr. 921 : « Een opzettelijk valse vermelding door de verkoper, dienstverrichter of geldschietter moet als een verzuim in de vermelding worden aangemerkt en als dusdanig bestraft worden door de vermindering van rechtswege in de gevallen waarin deze sanctie op het verzuim is gesteld. Hiertegen kan niet worden ingebracht dat de koper, dienstgebruiker of lener die, als ondertekenaar van de akte, zich medeplichtig heeft gemaakt aan de valsheid van de vermelding, geen baat mag halen uit zijn medeplichtigheid.

De wetgever streeft immers, naast de bescherming van de koper, de dienstgebruiker en lener die, (als onder) lees : een algemeen doel na en heeft met de besproken wet een juridische grondslag gegeven aan de economische orde van de maatschappij. Om dit doel te bereiken heeft hij de verkoper verrichter van diensten en uitlener gelast te waken over het aanbrengen van de vereiste vermeldingen, over hun juistheid en oprechtheid. In het verslag van de bijzondere senaatscommissie wordt overigens gezegd : « Het zou vrij moeilijk zijn een sanctie toe te staan op de medeplichtige koper zonder tevens het mechanisme zelf van de sanctie te ontzenuwen » (Parl. Besch. Senaat 1956-57, nr. 91 blz. 34, Pasin. 1957, blz. 491);

Overwegende dat de rechter ambtshalve de in de wet voorziene sanctie moet toepassen in de gevallen waar deze van rechtswege intreedt (op. cit. nr. 914 en 915).

Overwegende dat de verplichtingen van verweerder dienen teruggebracht tot de kontante prijs van het gekochte voorwerp; dat de kontante prijs de som van 22.800 F bedraagt; dat anderzijds uit het kontrakt blijkt dat de totale financieringskosten 3.480 F bedragen; dat volgens het contract op de hoofdsom plus de financieringskosten nog 3.500 F te betalen zou zijn; dat, vermits van rechtswege en ambtshalve het saldo dient teruggebracht tot de kontante prijs van het gekocht voorwerp, en derhalve op de kontante prijs (van het gekocht voorwerp) lees : nog een bedrag te betalen is van 3.500 F — 3.480 F, hetzij 20 F; dat verweerder aanbiedt dit bedrag te betalen;

Gelet op art. 2, 3, 4, 7, 11, 37 tot 41 der wet van 15 juni 1935;

Om deze redenen :

Recht doende in openbare zitting, op tegenspraak en in eerste aanleg, veroordelen de verweerder te betalen aan aanlegger de som van 20 (twintig) F, meer de gerechtelijke intresten en de kosten van het geding.

BIBLIOGRAPHIE

En hommage à Victor GOTHOT. — Faculté de droit de Liège. 1962. 717 blz.

Aan Prof. Victor Gothot, de bekende hoogleraar in het fiscaal recht aan de Universiteit te Luik, werd, naar aanleiding van zijn emeritaat een bundel opstellen aangeboden, waaraan talrijke vooraanstaande juristen hebben medegewerkt en die wel een omvang van 717 bladzijden heeft bereikt. Wij geven hieronder de inhoud van deze uiterst belangrijke verzameling :

Jean Constant, Voorwoord. — Jean Baugniet, L'adoption et le fisc. — Edouard Bours, Les sociétés fictives et l'impôt sur le revenu. — Robert Bourseau, Le rôle fiscal du notaire envers l'Etat. — Edmond Bouttiau, La législation de l'urbanisme en Belgique : le permis de lotir. — Charles Cardyn, Considérations sur la preuve en matière fiscale. — Paul Coart-Fresart, Les accroissements d'avoirs et la taxation des bénéfices annuels des entreprises : Du droit de patente au projet de réforme fiscale de 1962. — Simone David, Vers une nouvelle éclipse de la faute lourde. — Louis Davin, Finances publiques et croissance économique. — Jean-Maurice Dehousse, Les pouvoirs budgétaires du parlement européen. — Jean de Longueville, Les droits d'investigation du fisc en matière de contributions directes : Etendue et limites. — Carlo de Mey, Pour une juridiction internationale en matière d'impôts directs. — Stanislas de Moffarts d'Houchenée, Aspects internationaux de la politique d'amortissement fiscal. — Michel Deprez, Droits d'enregistrement en cas de cession simultanée de toutes les parts d'une S.P.R.L. — Marcel Feye, Notion et taxation des revenus d'origine étrangère dans le cadre de la loi d'impôts sur les revenus. — Paul Fraipont, La réforme des assurances : Réflexions sur un ancien projet et un nouveau traité. — Walter Ganshof van der Meersch, L'impôt et la loi. — Pierre Harmel, Le devoir de conseil du notaire et les droits d'enregistrement. — Paul Horion, L'évolution du régime des commissions paritaires. — Guy Houchon, Psycho-sociologie de la fraude fiscale. — Fernand L. Istas, Propriété horizontale et accession. — Ernest Krings, Quelques réflexions à propos de l'inexécution des obligations fiscales. — Pierre Mahillon, Evolution historique de l'adoption depuis le droit romain. — Albert Parisi, L'impôt global sur le revenu. — Félix Paschal, A la frontière du droit d'enregistrement et de la taxe de transmission. — Pierre Pescatore, La notion du marché commun dans les traités instituant l'Union économique belgo-luxembourgeoise, le Benelux et les communautés européennes. — Pierre Quaden, La notion de clientèle dans ses rapports avec le droit fiscal : fiction juridique et réalité économique. — René Savatier, Le droit de la personne et l'échelle des valeurs. — Edgard Schreuder, Le régime fiscal des actes de partage : Une évolution de quatre siècles. — Paul Sibille, La notion fiscale de la dépense professionnelle. — Paul-Emile Trousse, Les sanctions pénales du droit fiscal. — Jean Van Houtte, Le droit fiscal dans la science de l'impôt.

— Adhémar Velghe, Rachat et remboursement d'actions et rachat de parts dans les sociétés de personnes : Point de vue fiscal. — Pierre Watelet, Propres mobiliers et droits de succession.

Mélanges en l'honneur de Jean DABIN. — Etablissements E. Bruylant, Brussel. 1963. 2 dl. 968 blz.

Aan Prof. Jean Dabin werd een bundel «Mélanges» aangeboden, bestaande uit twee delen.

Na het voorwoord, dat bestaat uit de rede die uitgesproken werd door Prof. Robert Liénard ter gelegenheid van de huldiging van Prof. Jean Dabin aan de Universiteit te Leuven, volgen een lange reeks merkwaaardige bijdragen, waarvan wij enkel hierna de opsomming kunnen geven :

Henri Batiffol, Sur la positivité du droit. — Jean Brèthe de la Gressaye, Un pape juriste : Pie XII et le droit naturel. — Otto Brüsslin, Aspects philosophiques du droit romain. — G. Burdeau, Pouvoir politique et pouvoir financier (Essai de systématisation de leurs relations). — Jean Darbellay, L'objectivité du droit. — René Dekkers, Moïse. — Giorgiodel Vecchio, Sur la croix rouge. — Jerome Hall, Vers une philosophie intégrative du droit. — John N. Hazard, Socialisme soviétique et droit international privé. — Hans Kelsen, Positivisme juridique et doctrine du droit naturel. — Josef L. Kunz, Jean Dabin et Hans Kelsen. — Clarence Morris, Sur la théorie politique de Spinoza. — Léon Moureau, Notion et spécificité du contentieux administratif. — Edwin W. Patterson, L'influence des faits sur les jugements de valeur juridique. — Miguel Reale, La science du droit selon la théorie tridimensionnelle du droit. — Jean G. Renauld, Réflexions sur l'œuvre du professeur Dabin. — François Rigaux, Droit public et droit privé dans l'ordre juridique international. — Paul Roubier, De la légitimité des situations juridiques. — René Savatier, Observations sur les modes contemporains de formation du droit positif. — André Tunc, Logique et politique dans l'élaboration du droit, spécialement en matière de responsabilité civile. — J. J. M. van der Ven, Vers une philosophie des droits de l'homme. — Marcel Waline, Empirisme et conceptualisme dans la méthode juridique : faut-il tuer les catégories juridiques ? — Erik Wolf, Ulrich Zazius (1461-1535) : Monument historique ou exemple actuel. — B. A. Wortley, Droit, loi et souveraineté. — Hermann Bekaert, La mission du ministère public en droit privé. — Cyr Cambier, Au-delà en deça de la juridiction. — Witold Czachorski, Fixation de l'étendue de la réparation du dommage d'après le droit polonais en vigueur. — André de Bersaques, L'œuvre prétorienne de la jurisprudence en matière de lésion. — Henri Desbois, La conception française du droit moral de l'auteur. — Paul Esmein, Le culte des morts. — Baron Louis Fredericq, Les réserves dont la Belgique a fait usage en introduisant la Loi uniforme sur le chèque (Loi du 1er mars 1961). — W. J. Ganshof van der Meersch, Le droit de la défense, principe général de droit. Réflexions sur des arrêts récents. — S. Ginossar, La fraude au droit d'autrui est-elle licite ? — Paul Graulich, Règles de conflit et règles d'application immédiate. — A. Lagasse, Liberté du travail et Liberté syndicale. — J. Limpens, La faute et l'acte illicite en droit comparé. — Pierre Louis-Lucas, La liberté contractuelle en droit international privé français. — André Mast, Le Conseil d'Etat et le contentieux de l'indemnité. — Philippe Meylan, Interpretation de la loi 40, DIG. 19.1 (Pomponius Lib. 31

AD Q. Mucium). — Jean Rivero, Le système français de protection des citoyens contre l'arbitraire administratif à l'épreuve des faits. — Mario Rotondi, L'évolution de la réglementation de la concurrence et l'expérience des Etats-Unis (De la liberté de la concurrence à l'égalité dans la concurrence). — André Rouast, Le juge et la vie familiale en droit français. — Joseph Rutsaert, L'autorité de la chose jugée au criminel sur le civil. — E. Van Dievoet et G. Van Dievoet, Le pouvoir du juge de réduire le salaire contractuellement fixé de l'agent d'affaires. Histoire d'une jurisprudence. — Georges Van Hecke, Universalisme et particularisme des règles de conflit au XXe siècle. — Jean Van Ryn, L'engagement par déclaration unilatérale de volonté en droit commercial.

BALIELEVEN

Voorzorgskas voor Advocaten

Algemene statutaire vergadering op 27 april 1963.

Uitnodiging

Geacht Lid,

De Raad van Beheer van de Voorzorgskas voor Advocaten verzoekt U de algemene statutaire vergadering van de Kas te willen bijwonen die zal gehouden worden op zaterdag 27 april 1963, te 14.30 uur, in het Paleis van Justitie te Brussel, in de zittingszaal van de Eerste Kamer van het Hof van Beroep.

Dagorde :

1. Goedkeuring van het proces-verbaal van de gewone algemene vergadering van 5 mei 1962.
2. Verslag van de Raad van Beheer.
3. Goedkeuring van de rekeningen van het dienstjaar 1962 en voordracht van de begroting voor het komende dienstjaar.
4. Ontlasting van de beheerders.
5. Gedeeltelijke vernieuwing van de Raad van Beheer (artikel 18 der statuten) en vervanging van de overleden beheerders.
6. Weglatingen (artikels 7 en 8 der Statuten).
7. Allerlei.

De leden van de vereniging die verhinderd zouden zijn de vergadering bij te wonen en die wensen zich te laten vertegenwoordigen kunnen daartoe een volmacht verlenen aan een ander lid. Deze volmacht moet geen bijzondere vorm hebben en kan afgegeven worden aan het bureau van de vergadering.

Het getal stemmen waarover een mandataris kan beschikken is beperkt tot tien (artikel 32 van de Statuten).

Wij rekenen op uw aanwezigheid en bieden u, Geacht Lid, de betuiging van onze konfraternale gevoelens aan.

Voor de Raad van Beheer,
De Voorzitter,
Mr. R. VAN ROYE.

Vlaamse Conferentie der Balie te Antwerpen

Wij ontvingen van de Vlaamse Conferentie der Balie van Antwerpen onderstaand rondschriften :

Wij veroorloven ons U er aan te herinneren dat de beide volgende studieavonden voor fiscale wetgeving zullen doorgaan op maandag, 1 april 1963 en op maandag, 29 april 1963.

Op deze beide vergaderingen zal het woord gevoerd

worden door dhr. Dekens, adjunct-cabinetschef van de heer Minister van Financiën, die zal handelen over de vennootschapsbelasting en de uitvoeringsbesluiten betreffende de voorheffing.

Zoals zulks ook voor de vorige studieavonden het geval was, zullen ook die waarop dhr. Dekens het woord zal voeren, doorgaan in het auditorium van de Rijkshandelshogeschool, Schilderstraat 41, te Antwerpen.

Het aanvangsuur blijft vastgesteld op 20.30 uur.

Wij hopen dat wij ons in uw belangstelling zullen mogen verheugen.

TAALKUNDIGE KRONIEK

Marginalia

(R. W. 24-6-62)

1. « Overwegende dat *duidelijk* de voor appellante beledigende verhoudingen van geïntimeerde met *verschillende* vrouwen vanaf het jaar 1952 eruit *voortvloei*en... »

— « Duidelijk » moet in ieder geval dichter bij « voortvloei » staan; b.v. « er duidelijk uit voortvloei » »

— « Voortvloei » zelf is verkeerd gebruikt; het is niet uit de brieven (waarover het gaat) dat de beledigende verhoudingen voortvloei. Wel « blijken » ze eruit, de brieven zijn er het bewijs, maar niet de oorzaak van. Kortsluiting in de gedachtengang.

— « Verschillende » vrouwen waren het alleszins, maar men bedoelde « meer dan een », namelijk « verscheidene ».

2. « .. dat hij deze *aan* de eigenaar gehuurd heeft... » Men kan iets *van* iemand *huren* of iets *aan* iemand *verhuren*; wat hier staat heeft geen zin. Het is Frans.

3. « ... niet met deze *siroop* zouden mogen *leuren*... » Het is met « *stroop* » dat er « *gevent* » werd. « Leuren » is geen algemeen Nederlands in die betekenis.

4. « Overwegende dat het ontegensprekelijk vast staat dat siroop niet onder de hoofding « fruit en conserven » thuishoort maar een afzonderlijk product... *daarstelt*. »

— « Daarstellen » is het Duitse woord « darstellen »; in het Nederlands moet hier staan « uitmaakt » of gewoon « is ».

5. « Overwegende dat *in casu*, hadden de *betichten* zich plichtig gemaakt aan eigenlijke *lewrhandel*, *quod non*, zij zich niet zouden kunnen beroepen op een geval van overmacht daar zij konden en moesten weten *dat de door hen* aangeboden koopwaar geen fruit en conserven maar een product *sui generis* was, waarvoor zij *toelating* tot *leuren* hadden.

— « in casu, quod non, sui generis »; Hieruit blijkt wel dat de steller Latijn geleerd heeft, maar de veroordeelde die geen Latijnse humaniora heeft gedaan is daar weinig mee gediend. Hij zou veel meer hebben aan Nederlandse uitdrukkingen als « in dit geval, en dit is niet gebeurd, met een eigen aard ».

— « Leurhandel » is helaas bij ons een wettelijk begrip, maar dan kan men toch nog zoveel mogelijk vermijden over « leuren » te spreken.

— Voor « toelating » gebruikt men liever « vergunning ».

— Hier wordt het onderwerp ook weer volledig genoemd in een bijzin en enkel aangegeven met een voornaamwoord in de hoofdzin. Het omgekeerde zou

beter zijn, daar het ondubbelzinnig zou doen blijken dat « betichten » en « zij » op dezelfde personen betrekking hebben. Zo b.v. « Overwegende dat in dit geval de betichten, zo zij zich plichtig gemaakt hadden aan « leurhandel » — en dit is niet gebeurd — zich niet zouden kunnen beroepen op... »

— « Dat de door hen... » is onwettelijk; beter : « dat de koopwaar die zij aanboden... »

6. « ...dat de schade ter zake veroorzaakt is door de grove schuld van D.A. die, rechts op de rijbaan rijdend, geen enkele reden had om schuin naar links de baan te dwarsen en tegen de voorkant van de auto te botsen, die uit de richting voor D. op de rijbaan aankwam en die bijna zeker daartoe gekomen is omdat hij in een paar uren tijd 9 glazen bier had gedronken en een alcoholgehalte van 2,34 % in het bloed had »;

Dit is een zeer omslachtige en daarbij stuntelige zin. Hij had als volgt kunnen geschreven zijn : « dat de schade (ter zake) veroorzaakt is door de grove schuld van D.A. die zonder reden de rijbaan schuin naar links overstak en tegen een hem tegemoetrijdende auto botste, en die dit bijna zeker heeft gedaan doordat hij in een paar uren tijds 9 glazen bier had gedronken waardoor hij een alcoholgehalte van 2,34 % in het bloed had. »

— « Ter zake » zal wel kunnen gemist worden.

De omslachtige zeggingswijze over het schuin naar links te dwarsen is vereenvoudigd; « zonder reden » zegt evenveel als de oorspronkelijke zin. « Een hem tegemoetrijdende auto » of zelfs « tegenligger » zegt evenveel als wat er stond, maar korter. « Die daartoe gekomen is » wordt « die dit heeft gedaan » wat minder omslachtig is. « Omdat » dat een reden inleidt, is vervangen door « doordat » dat een oorzaak inleidt. Het bierdrinken en het alcoholgehalte zijn met elkaar verbonden in een oorzakelijk verband en niet meer naast elkaar geplaatst als twee afzonderlijke oorzaken.

— Zoals de zin hier staat lijkt het wel of de auto gedronken had ...die... en die...).

7. « Overwegende dat er inderdaad geen enkele geldige reden wordt aangegeven waarom de jonge man van zijn rechterkant afweek, hij alleen, om de baan te dwarsen en ongeveer letterlijk in botsing te komen, niet met een auto die achter hem aankwam, maar met een auto die naar hem toereed zodat hij die verlichte auto kon en moest zien. »

— Men kan moeilijk van zijn rechterkant afwijken. In het Frans spreekt men wel van « tenir sa droite » maar in het Nederlands bestaat die uitdrukking niet. « Hij alleen » kan worden « alleen » voor « de jonge man ».

— Wat er bedoeld wordt met « ongeveer letterlijk in botsing » komen, is bezwaarlijk uit te maken.

— De laatste zin is ook schijnbaar het gevolg van een kortsluiting: bedoelde men niet « ...maar met een auto die in zijn richting kwam gereden en die verlicht was, zodat hij hem kon en moest zien » ?

8. « ...dat, indien de jonge man uit speelzucht of overmoed of grilligheid aldus recht naar zijn verwondingen rijdt en naar de schade aan de auto hij, die 22 jaar oud is, een grove schuld heeft begaan, d.i. een onvrijwillige daad, die echter van dergelijke onverschoonbare onvoorzichtigheid of overdreven nalatigheid getuigt dat de dader bewust is of moet zijn van de daardoor veroorzaakte verzwarende van het gedekte risico, zodat de onvrijwillige handeling de grens der vrijwillige daad raakt ».

— Dit is een literaire zin. « Speelzucht, overmoed, grilligheid » vormen wel een minder neutrale wijze van

zeggen, maar geven toch goed het gebrek aan ernst weer dat men bij de autoverder vermoedt. Eén woord had dit echter ook gekund en had misschien meer academisch geklonken.

De andere zin met « rijdt » is wel wat al te emotioneel geladen en zou beter door een neutrale uitdrukking zijn vervangen. B.V. « en rechtstreeks zijn verwondingen en de schade aan de auto veroorzaakt ».

« dergelijke » is hier verkeerd gebruikt, want het moet aansluiten op de gevolgzin met « dat ». Er had kunnen staan « ...van een dermate onverschoonbare onvoorzichtigheid... » of iets dergelijks.

— Voor de laatste uitdrukking zou beter staan « aan het vrijwillige grenst ».

9. « Overwegende dat niets uit de bescheiden bewijst dat het zwenken naar links is gebeurd om nog een andere herberg te bezoeken... »

Men had beter een normale zin geschreven : « dat hij naar links is gezwenkt om nog een andere herberg te bezoeken... ». Nu lijkt het erop dat het zwenken een andere herberg wilde bezoeken. Dergelijke constructies worden wel geduld maar als men er een gewoonte van maakt leidt die dikwijls tot dubbelzinnigheden. Daarom is het goed zulke slordigheden maar te vermijden.

10. « ...maar bovendien zo onverschoonbaar onvoorzichtig is dat hij letterlijk links naar de auto toerijdt om er tegen te botsen... »

Het gebruik van het woord « letterlijk » doet veronderstellen dat wij wat hier geschreven staat dus letterlijk mogen verstaan. Daar nu het woordje « om » een doel inleidt, is hier gezegd dat de autoverder links is gaan rijden met de bedoeling « ertegen te botsen ». Is dit het geval dan heeft het geen zin meer van een onvrijwillige daad te spreken of van onvoorzichtigheid. Dat gebruik van « om », wanneer er geen doel mee gemoeid is, wordt eveneens al te veel door de vingers gezien. Ook door deze slordigheid kan dubbelzinnigheid ontstaan. Het is zoals in het Frans, waar er veel zinnen met « pour » geschreven worden waarin men niet ziet of er een doel, een gevolg of een gewone aaneenschakeling bedoeld is.

Nu mogen sommigen wel zeggen dat dergelijke toleranties tot het normale leven van de taal behoren, als men tot ondubbelzinnige mededeling wil komen moet men dergelijke gevaarlijke gewoonten streng tekeergaan, vooral dan in een taal waarin de onzekerheid van de werkelijke betekenis van de woorden zo'n zware gevolgen kan hebben.

J. Leliard.

MEDEDELINGEN

Het aandeel van het Rechtskundig Weekblad in de uitbouw van een Nederlandse beschaving in Vlaanderen.

In het voortreffelijke Nederlandse tijdschrift voor publiek- en privaatrecht « Rechtsgeleerd Magazijn Themis » wordt in de zopas verschenen eerste aflevering van 1963 het boek van Mr. René Victor, « Kronieken over Recht, Mensen en Boeken » door Mr. J. A. M. Kunst besproken.

Ten behoeve van de lezers van het Rechtskundig Weekblad, die het « Rechtsgeleerd Magazijn Themis » niet kunnen raadplegen, zijn wij zo vrij, zonder toestemming van onze hoofdredacteur en van Mr. Kunst, de tekst van deze bespreking hierna te laten volgen :

« In 1931 werd het Rechtskundig Weekblad opgericht

door een aantal leden der Vlaamse Conferentie van de balie te Antwerpen. Als doel werd gesteld: bevordering van de « heropleving van een flinke en degelijke Vlaamse rechtswetenschap, die op alle gebied zou kunnen wedijveren met de Franse rechtsliteratuur » in België.

De oorlog onderbrak de werkzaamheden der redactie en daarom kon pas dit jaar het vijftienvig jarig bestaan van het weekblad worden herdacht, mede door het uitgeven van een bundel artikelen. Deze vormen een weerspiegeling van de geest van het tijdschrift. Er zijn reacties op actualiteiten, kleine beschouwingen over onderdelen van het recht van meer blijvende waarde en boekbesprekingen opgenomen. De samensteller van de bundel, o.a. hoogleraar te Gent en hoofdredacteur van het weekblad, ging uit van de gedachte, dat deze bestemd was voor een beperkt publiek, in de eerste plaats voor de leden der Antwerpse balie en verder voor hen, die deelachtig zijn aan het Vlaamse rechtsleven. Maar ik geloof, dat ieder die een karakteristieke zijde van het Flamingantisme niet wil missen, met interesse van veel hoofdstukjes van de bundel zal kennisnemen.

Antwerpen was wel als het ware historisch voorbestemd, om de geboorteplaats van een initiatief als de oprichting van het Vlaamse weekblad voor juristen te zijn. Daar kregen de Vlamingen immers in 1962 het stadsbestuur in handen, waarna voor het eerst werkelijk Vlaamsgzinde afgevaardigden in de Kamer gekozen konden worden.

De jaren dertig van deze eeuw brachten bij velen de overtuiging, dat taalwetten weliswaar een belangrijke, maar niet een volledige remedie gaven voor de Vlaamse moeilijkheden. (Voor de politieke oplossingen die men in die jaren ging zoeken zie: A.W. Willemsen, Het Vlaams nationalisme 1914-1940, ac. pr. Utrecht 1958).

Het vraagstuk der amnestie, de Grammensactie, de kwestie der Vlaamse Academies spraken alle Vlamingen en Walen aan. De juridische zijde van dergelijke vraagstukken vond bestudering in het Rechtskundig Weekblad; de bundel getuigt ervan.

Dat echter de taalkwestie het vakgebied van de Vlaamse jurist ook duidelijk bleef raken, blijkt daarnaast uit de artikelen over: het wetsontwerp op het gebruik der talen in gerechtszaken, tweetalige procedurestukken, de Nederlandse vertaling van het Burgerlijk Wetboek, enz.

Mannen als Fredericq, Van Dievoet, Kluyskens, De Beus en anderen schonken de Vlaamse gemeenschap juridische werken, die heden ten dage in geen Nederlandse juridische bibliotheek van enige omvang ontbreken. Het Rechtskundig Weekblad heeft op zijn terrein het cultureel ideaal van de uitbouw der Vlaamse beschaving evenzeer gediend; het Woord Vooraf van de bundel signaleert met gerechtvaardigde trots het grote verschil tussen de tegenwoordige toestand en die van vóór vijftienvig jaar ».

E. B.

TIJDSCHRIFTEN

Omnilegie, jrg. 1963 - n° 2 :
Wetgeving.

Arresten en Adviezen van de Raad van State, jrg. 1962 - n° 6 :
Rechtspraak.

Tijdschrift voor Gemeenterecht, jrg. 1963 - n° 3 :
Belastingen. — Bevolking. — Burgerlijke Stand. —

Bezoldigingen. — Burgerlijke Stand. — Militie. — Onderwijs. — Onderwijzend personeel. — Openbare Gezondheid. — Openbare onderstand. — Stedebouw. — Veldwachter. — Talen.

De Gemeente, jrg. 1963 - n° 3 :

F. Debaedts, Beschouwingen over het optreden in rechte van de gemeente. — J. Boer, Kleine en grote plattelandsgemeenten in deze tijd ? — M. Daenens, De mechanisatie der bevolkingsdiensten.

Nederlands Juristenblad, jrg. 1963 - n° 13 :

Ed. Emmering, Het een en ander over Duits verkeersrecht. — B. J. J. Schwanebeck, De objectieve raadsman. — B. A. Schmitz, Stond Pichgru weer aan de Maas ? Vrijheid van meningsuiting en televisie. — J. M. van Bemmelen, Psychiatrisch Juridisch gezelschap.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie, jrg. 1963 - n° 4761 :

T. J. Dorhout Mees, Het ontwerp voor het zesde boek van het nieuwe Burgerlijk Wetboek. De wederkerige overeenkomsten (afdeling 6.5.4.) (1). — H. F. W. Luijck, Heerlijkheid te koop.

Ars Aequi, jrg. 1963 - n° 6 :

A. T. Vs, Misbruik van eigendomsrecht. — H. D. van Wijk, Rechtsvraag 75.

Rechtsgeleerd Magazijn Themis, jrg. 1963 - n° 1 :

J. D. Dengerink, De ontmoeting tussen sociologie en rechtswetenschap.

Arbitrale Rechtspraak, jrg. 1963 - n° 507 :

W. Nolen, De goede naam van de Raad van Arbitrage Bouwbedrijven bedreigd.

Bestuurswetenschappen, jrg. 1963 - n° 2 :

L. G. Kortenhorst, Dirk Bos. — D. Simons, De positie van de burgemeester ten opzichte van hoger gezag. — R. Crinice de Roy, Geschillen van bestuur. — A. J. van 't Veer, Bestuurssociologie. — P. A. H. M. Peeters, Elenbaas en Egidius Slanghen, twee burgemeesters.

Sociaal Economische Wetgeving, jrg. 1963 - n° 2 :

L. P. Suetens, De exclusiviteitsovereenkomst naar Belgisch recht. — H. M. Vrijheid, Een nieuwe fase in de «Kolynos»-jurisprudentie. — M. R. Mok, Verkooporganisaties en outsiders.

Journal des Tribunaux, jrg. 1963 - n° 4399 :

A. Danse, Le contract de louage de services domestiques.

Revue de Droit pénal et de Criminologie, jrg. 1963 - n° 6 :

M. Lopez-Rey, Le Justice criminelle et la Formation des Juges, des Magistrats du Ministère public et des Avocats. — J. Vanhalewijn, Droit de défense en matière répressive et Conventions internationales.

Annales de Droit et de Sciences Politiques, jrg. 1962 - n° 4 :

MM. J. 't Kint et M. Godin, Droits de préférence respectifs du créancier gagiste sur fonds de commerce et de certains autres créanciers. — P. Denis, Le statut de l'entreprise familiale en droit social belge.

Revue de Droit Intellectuel, jrg. 1962 - n° 12 :

L. J. Robbins, De la Convention instituant le brevet européen. — Fl. Gaspar, Qui veut le brevet européen. — A. Vander Haeghen, Quel usage fera-t-on du brevet européen.